

Rio Tinto Alcan

Sjálfbæriskýrsla
ISAL 2012

Efnisyfirlit

Yfirlýsing framkvæmdastjórnar	3
Inngangsorð	4
Stefna ISAL	5
Fyrirtækið	7
Árangursvísar 2012	9
Umhverfismál	11
Starfsfólkið	19
Öryggismál	23
Heilbrigðismál	27
Samfélagsmál	31
Efnahagslegir þættir	33
Fjárfestingarverkefni ISAL	36
Endurskoðun græns bókhalds	38
Viðbrögð við skýrslunni	40

Útgefandi:

Rio Tinto Alcan á Íslandi hf.

Ábyrgðarmaður:

Ólafur Teitur Guðnason

Ritstjórn:Guðrún Þóra Magnúsdóttir
og Ívar Örn Indriðason**Umbrot og hönnun:**

Jónsson & Le'macks

Ljósmyndir:

Birgir Ísleifur Gunnarsson, Hari og fleiri

Prentun:

Ísafold

Rio Tinto AlcanStraumsvík
Pósthólf 244
222 Hafnarfjörður

Sími 560 7000

isal@riotinto.com

www.riotintoalcan.is

Yfirlýsing framkvæmdastjórnar

Allar upplýsingar í þessari skýrslu eru réttar og veittar samkvæmt okkar bestu vitund. Þær gefa raunhæfa mynd af starfsemi fyrirtækisins og hafa mikið gildi þegar kemur að áætlunum um að bæta árangur þess.

Það er einlægur vilji okkar að stuðla að stöðugum framförum, bæði okkar eigin og annarra, á sviði sjálfbærrar þróunar.

Grænt bókhald skv. reglugerð 851/2002 er hluti af þessari skýrslu. Staðfestingu á endurskoðun þeirra upplýsinga er að finna á bls 38.

Rannveig Rist,
forstjóri

Gaukur Garðarsson,
framkvæmdastjóri viðhaldssviðs

Sigurður Þór Ásgeirsson,
framkvæmdastjóri fjármálasviðs

Jakobína Jónsdóttir,
framkvæmdastjóri starfsmannasviðs

Birna Pála Kristinsdóttir,
framkvæmdastjóri steypuskála

Jökull Gunnarsson,
framkvæmdastjóri rafgreiningar

Ingólfur Kristjánsson,
framkvæmdastjóri tæknisviðs

Ólafur Teitur Guðnason,
framkvæmdastjóri samskiptasviðs

Inngangsorð

Sjálfbærnisráðsla ISAL kemur hér út í fjórða sinn og er að venju dreift til allra heimila í Hafnarfirði auk fjölda annarra hagsmunaaðila. Skýrslan er afar mikilvægur liður í upplýsingagjöf um starfsemi álversins í Straumsvík.

Sú nýbreytni var tekin upp á síðasta ári að skýrslan var kynnt á íbúafundi í Hafnarfirði. Fundurinn var vel heppnaður, þótt hann hefði gjarnan mátt vera fjölmennari. Við teljum mikilvægt að gefa hagsmunaaðilum áfram þetta tækifæri til að spyrja okkur um reksturinn og lýsa sjónarmiðum sínum.

Tvennt er vert að nefna fyrst þegar horft er yfir rekstur álversins árið 2012. Hið fyrra er að tvö alvarleg slys urðu snemma á árinu, eftir sex ára tímabil þar sem ekki hafði orðið alvarlegt slys. Því miður er óvíst að annar starfsmadurinn sem slasadist endurheimti fulla starfsgetu. Voru slysin okkur áminning um að aldrei vinnst endanlegur fullnaðarsigur í þeirri viðleitni að koma í veg fyrir slys; það er viðvarandi verkefni. Ánægjulegt er að tilkynningum um hér-um-bil atvik fjölgaði, en ein mikilvægasta forsenda þess að ná árangri er að halda til haga þeim tilvikum þar sem hurð skellur nærri hælum og læra af þeim.

Hitt sem stendur upp úr í rekstrinum er öllu gleðilegra, en þau tímamót urðu sl. sumar að við byrjuðum að framleiða stangir auk barra. Nýja framleiðslan er raunar kölluð „boltar“ innanhúss hjá okkur en „stangir“ er meira lýsandi og veldur síður ruglingi hjá ókunnugum. Til að geta hafið framleiðsluna þurfti að setja upp geysimikið af nýjum búnaði, sem gekk vonum framar. Framleiðslan hefur einnig gengið að mestu leyti vel og hafa stangirnar uppfyllt kröfur viðskiptavina um málmgæði, sem ekki var sjálfgefið að yrði raunin frá fyrsta degi. Þær áskoranir sem upp hafa komið, t.d. varðandi flutning, hafa verið leystar fljótt og vel. Allir sem komið hafa að þessu mikla verkefni eiga heiður og þakkir skildar fyrir fagmennsku, útsjónarsemi og þrautseigju.

Í kerskálum voru framleidd rétt tæplega 190 þúsund tonn af áli. Gert hafði verið ráð fyrir að draga úr framleiðslu vegna framkvæmda en af þeim varð ekki og því var framleitt á fullum afköstum.

Rekstrarskilyrði voru erfið á árinu enda álverð fremur lágt á meðan aðföng hafa hækkað. Þegar ljóst var að aðrar aðhaldsaðgerðir dygðu ekki til var gripið til þess ráðs á haustmánuðum að fækka stöðugildum. Þrátt fyrir það varð tap af rekstri fyrirtækisins á árinu, þótt dálítill hagnaður yrði af reglulegri starfsemi, þ.e. áður en tekið er tillit til skatta, afskrifta og fjármagnsliða (EBITDA).

Í umhverfismálum bar hæst að framkvæmdir héldu áfram við stórfellda uppfærslu á þurrhreinistöðvum, sem auka

munu afköst þessa mikilvæga hreinsunarbúnaðar. Af helstu mælikvörðum má nefna að losun flúors og brennisteinsdíoxíðs var undir því hámarki sem við settum okkur sem markmið og vel undir starfsleyfismörkum. Enn betri árangur náðist varðandi ryklosun því hún var sú minnsta í sögu álversins. Þá má nefna að annar ofn af alls fjórum í steypuskála var rafvæddur á árinu, sem dregur úr losun gróðurhúsalofttegunda.

Þá hófust á árinu fyrstu framkvæmdir við endurheimt votlendis samkvæmt samstarfssamningi við Votlendissetur Landbúnaðarháskólans, þegar mokað var ofan í skurði í Lundarreykjadal í því skyni að hækka vatnsstöðu og stöðva þannig losun á gróðurhúsalofttegundum úr jarðvegi. Undirbúningi að framkvæmdum á fleiri stöðum miðar vel.

Fjölbreytt verkefni voru unnin í heilbrigðismálum, svo sem mælingar á hitaálagi og innleiðing á titringsmælingum, og auk þess lokið við fimm umbótaverkefni sem draga úr mengunarálagi og bæta aðstöðu með tilliti til stöðkerfis.

Okkur bárust tvær kvartanir frá samfélaginu á árinu, önnur vegna hávaða og hin vegna lyktar, og var báðum aðilum svarað eins fljótt og unnt var. Hávaðamælingar á lóðarmörkum voru innan starfsleyfismarka og bæði vindátt og loftgæðamælingar tóku af tvímæli um að umrædd lykt gat ekki hafa komið frá álverinu.

Á árinu störfuðum við í fyrsta sinn eftir sérstöku markmiði um að auka verulega hlutfall kvenna af nýráðningum. Markmiðið náðist ekki að fullu en hlutfallið hækkaði engu að síður umtalsvert. Markmiðið er að gera enn betur á þessu ári.

Góð þátttaka eða 83% var í könnun meðal starfsmanna um starfsumhverfi þeirra, samskipti, starfsanda, líðan og fleira. Niðurstaðan var jákvæð í yfirgnæfandi meirihluta spurninga en einnig komu í ljós nokkur tækifæri til úrbóta.

Megináhersla okkar á þessu ári verður á eftirfarandi áskoranir: að efla öryggismenningu okkar með það að markmiði að skapa slysalausan vinnustað; að hagræða í rekstrinum; og að ljúka næstu áföngum í fjárfestingarverkefninu.

Opin og heidarleg samskipti eru forsenda trausts. Því hvet ég lesendur til að kynna sér efni skýrslunnar og hafa hiklaust samband við okkur með spurningar og ábendingar.

Rannveig Rist, forstjóri

Stefna ISAL

Hlutverk okkar er að framleiða hágæða ál með hámarksarðsemi í samræmi við óskir viðskiptavina og þannig að heilbrigðis-, öryggis- og umhverfismál séu höfð í fyrirrúmi. Fyrirtækið einsetur sér að vera í fremstu röð í allri starfsemi sinni, að hafa stöðugar umbætur að leiðarljósi og að starfa ávallt í sátt við umhverfi og samfélag. Framtíð okkar byggist á framúrskarandi starfsfólki. Við fylgjum í einu og öllu síðareglum fyrirtækisins, „Þannig vinnum við“. Gildi okkar eru ábyrgð, virðing, samvinna og heilindi. Framtíðarsýn okkar er að tryggja vöxt og samkeppnishæfni fyrirtækisins til lengri tíma

Heilbrigðis-, öryggis- og umhverfismál (HSE)

Það er sannfæring okkar að áhersla á heilbrigðis-, öryggis- og umhverfismál sé forsenda framúrskarandi árangurs.

Starfsfólkið

Ein mikilvægasta auðlind okkar er hæft, áhugasamt og jákvætt starfsfólk sem skapar öruggan og eftirsóknarverðan vinnustað. Við leggjum áherslu á markvisst fræðslustarf, endurgjöf á frammistöðu og gott upplýsingaflæði ásamt tækifærum til starfsþróunar.

Samfélag og samskipti

Við leggjum mikla áherslu á að starfsemin sé í sátt við umhverfi og samfélag í anda sjálfbærrar þróunar. Mikilvægur liður í því er öflug upplýsingagjöf og regluleg gagnvirk samskipti við hagsmunaaðila. Við fylgjum í einu og öllu lögum og reglum og leggjum okkur fram við að ganga á undan með góðu fordæmi í allri okkar starfsemi.

Viðskiptavinir og markaðir

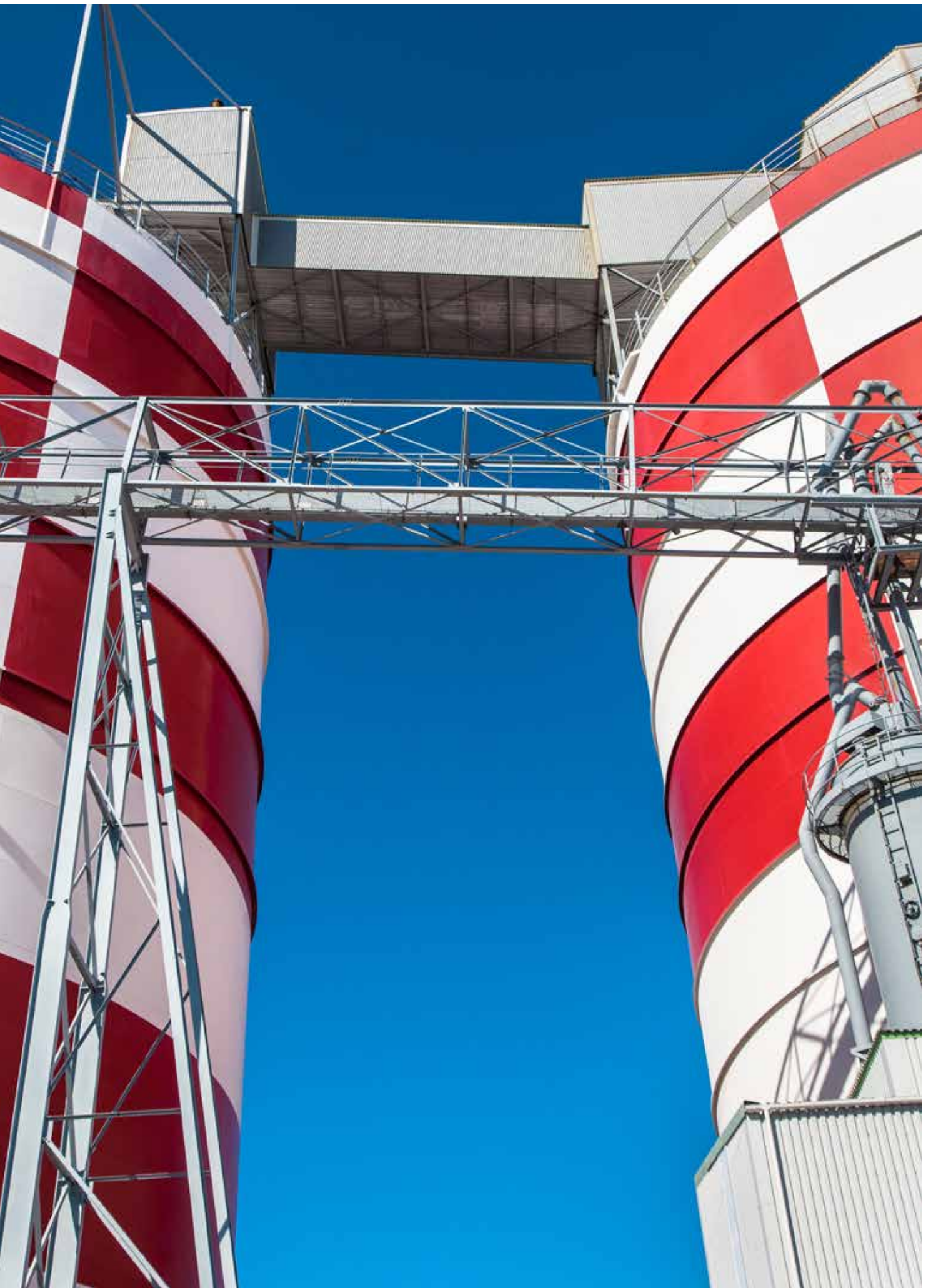
Markmið okkar er ánægðir viðskiptavinir sem líta á ISAL sem fyrsta valkost.

Vöxtur, tækni og þróun

Við viljum hámarka tæknilegan rekstrarárangur og höfum einsett okkur að tryggja skilvirkni allra ferla með stöðugum umbótum og skýrum skilgreindum markmiðum.

Rekstur og fjárhagsleg afkoma

Við viljum hámarka arðsemi fyrirtækisins og tryggja samkeppnishæfni þess til frambúðar. Með straumlínu-rekstri aukum við stöðugleika í rekstri okkar og komum í veg fyrir sóun.

Fyrirtækið

Álverið í Straumsvík er rekið af Rio Tinto Alcan á Íslandi hf. sem er hluti af Rio Tinto Alcan, einum stærsta álframleiðanda heims. Verksmiðjuheiti álversins er ISAL.

Rio Tinto Alcan er álsvið breska námafélagsins Rio Tinto sem stofnað var árið 1873. Félagið leggur mikla áherslu á heilsu og öryggi starfsfólks, sjálfbæra þróun og heiðarleika í vinnubrögðum. Alþjóðlegar siðareglur félagsins nefnast „Þannig vinnum við“ og eru aðgengilegar á íslensku á vef ISAL. Rio Tinto er með höfuðstöðvar í London og hjá því starfa yfir 70 þúsund manns. Starfsemi Rio Tinto skiptist í fimm megin svið: álsvið, koparsvið, demanta- og stein-efnasvið, orkusvið og járngrýtissvið. Álframleiðsla álsviðsins (Rio Tinto Alcan) nemur um 6% af heildarálfraframleiðslu í heiminum eða 2,4 milljónum tonna árið 2012. Álsviðið rekur 15 álver, þar af 8 í Kanada.

ISAL framleiðir hágæðaál í samræmi við óskir viðskiptavina. Framleiðsluafurðirnar eru tvær: annars vegar barrar og hins vegar sívalar stangir. Þessar afurðir eru framleiddar í fjölmörgum málmblöndum í mismunandi stærðum, alls hátt í 200 vörutegundir, sem eru fullunnar til völsunar eða þrýstímótunar. Álið úr Straumsvík er notað í ýmsar sérhæfðar vörutegundir, svo sem í byggingariðnaði, bílaíðnaði, ramma utan um sólarcellur, prentplötur og lyfja- og snyrtivöruumbúðir. Stærstu viðskiptavinir ISAL eru í Þýskalandi.

Í starfsliðinu eru meðal annars vélvirkjar, verkfræðingar,

rafvirkjar, verkafólk, tæknifræðingar, málara, skrifstofufólk, bifvélavirkjar, viðskiptafræðingar, múrarar, matreiðslumenn, rafeindavirkjar, smiðir og margir fleiri. Þá hafa 155 af núverandi starfsmönnum lokið grunnnámi í Stóriðjuskólanum sem fyrirtækið rekur, alls 218 frá stofnun skólans, og 35 til viðbótar hafa lokið framhaldsnámi. Þekking þessa fólks, markviss sámenntun og stöðugar tæknilegar framfarir gera fyrirtækinu kleift að framleiða hágæðavöru með miklum virðisauka.

Álfraframleiðsla krefst mikillar raforku. ISAL notar tæplega 3.000 gígawattstundir af raforku á ári, eða um 17% af þeirri raforku sem notuð er á Íslandi. Afköst fyrirtækisins í álframleiðslu eru um 190 þúsund tonn á ári.

ISAL er með vottuð gæða-, umhverfis- og öryggisstjórnunarkerfi samkvæmt alþjóðlegu stöðlunum ISO 9001, ISO 14001 og OHSAS 18001. Markvissar stöðugar umbætur og straumlínustjórnun eru jafnframt ein af meginstöðum fyrirtækisins.

Starfsleyfi fyrirtækisins var gefið út af Umhverfisstofnun þann 7. nóvember 2005 og gildir til 1. nóvember 2020. Umhverfisstofnun er jafnframt eftirlitsaðili. Fyrirtækið fellur undir fyrirtækjaflokkinn 2.1 álframleiðsla, samkvæmt fylgiskjali með reglugerð um grænt bókhald.

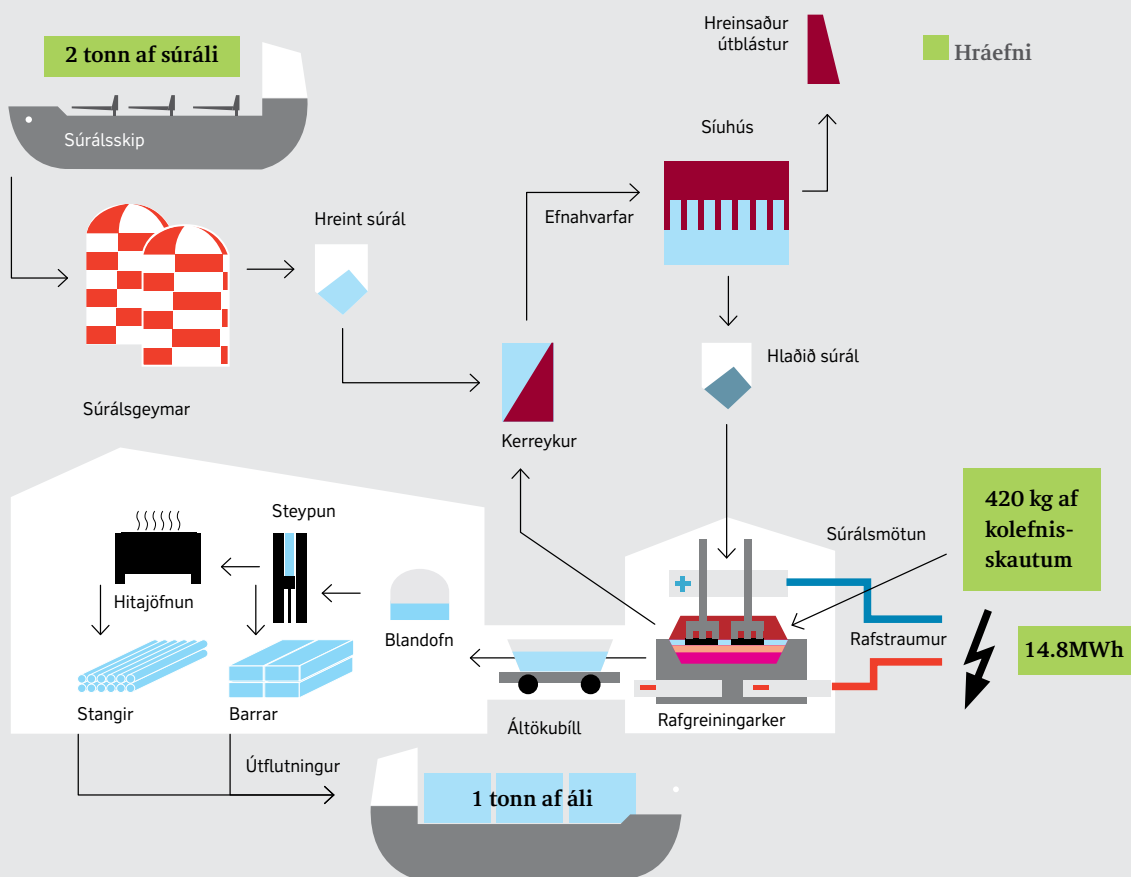
Stjórn fyrirtækisins er skipuð sjö einstaklingum. Fjórir þeirra auk stjórnarformanns eru fulltrúar eigenda en ríkisstjórn Íslands á tvo fulltrúa. Fyrir hönd eigenda eru Arnaud Soirat stjórnarformaður, Maryline Labatut, Alexis Segal, Jón Sigurðsson og Katrín Pétursdóttir. Fulltrúar ríkisstjórnarinnar eru Gunnar Axel Axelsson og Margrét Friðmannsdóttir.

Framleiðsluafurðir ISAL eru tvöskonur, annarsvegar barrar (t.v.) og hinsvegar stangir (t.h.)

Framleiðsluferlið

Framleiðsluferli – 1 tonn af áli

Ál fæst með því að framkvæma rafgreiningu á súráli. Súrál er efnasamband áls og súrefnis (Al_2O_3) og líkist einna helst fingerðum hvítum sandi. Auk súráls eru raforka og forskaut meginhráefni við framleiðslu áls. Raforkan er keypt af Landsvirkjun. Súrálið er að mestum hluta keypt frá Brasilíu og forskautin frá Hollandi, hvort tveggja flutt sjóleiðis til Íslands.

Rafgreining fer fram í kerskálum í þar til gerðum kerum. Í þremur kerskálum ISAL eru alls 480 ker og framleiðir hvert þeirra um eitt tonn af áli á dag allt árið um kring. Til að rafgreining geti farið fram þarf að veita rafstraumi í gegnum kerin. Í hverju kerri er flúorrík efnabráð sem gerir rafgreiningarferlið mögulegt. Við þetta klofnar hið sterka efnasamband súráls í ál og súrefni.

Forskautin, sem eru úr kolefni, gegna því hlutverki að koma rafstraumi í gegnum kerrið og fer hann út um bakskautin, sem eru á botni kersins. Þegar álið klofnar frá

súrefninu fellur það á botn kersins en súrefnið leitar upp á við, brennur með kolefnum forskautanna og myndar koltvísýring (CO_2).

Öll kerin í kerskálunum eru lokuð og með afsogi til að lágmarka losun flúors og ryks út í andrúmsloftið. Afsogið er leitt inn á þurrhreinistöðvar þar sem flúor og ryk er hreinsað úr afganginu. Um 99,8% flúorsins hreinsast úr afganginu og hann er síðan endurnýttur við framleiðsluna.

Álið er sogað upp úr kerunum í svokallaðar deiglugur og flutt yfir í steypuskálann þar sem því er hellað í ofna. Þar er ýmsum efnum blandað í álið svo efnasamsetningin verði eins og viðskiptavinurinn hefur óskað eftir. Þegar réttir efnasamsetningu er náð er álið steipt í barra eða sívalar stangir. Álið er síðan flutt sjóleiðis til Rotterdam og þaðan áfram til viðskiptavina.

Árangursvísar 2012

Mæli- eining	2009	2010	2011	Markmið 2012 ¹⁾	2012	Markmið 2013	
Framleiðsla og fjárhagslegir þættir							
• Framleiðsla í kerskálum	Tonn	189.533	189.965	185.267	172.000	189.932	197.000
Laun og launatengd gjöld	milljónir	3.288	3.888	4.169		4.417	
Tekjuskattur	milljónir	348	1.675	1.103		0 ³⁾	
Fasteigna-, hafnar- og vatnsgjöld til Hfj.	milljónir	2)	271	291		282	
Orkuskiptur	milljónir		350	344		353	
Vörur og þjónusta keypt á Íslandi	milljónir	4.927	6.557	13.988		14.574	
Starfsfólkið							
Meðalfjöldi starfsmanna	fjöldi	489	487	501		503	
Starfsmannavelta	%	2.0	2.3	4.9		6.8	
Hlutfall kvenna af nýráðningum ⁴⁾	%		39	33	60	53	60
Slys							
Banaslys	fjöldi	0	0	0	0	0	0
Alvarleg slys	fjöldi	1	0	0	=<1	2	0
Skyndihjálparlys	fjöldi	25	22	15	=<14	13	=<12
Hérumbilslys	fjöldi	152	162	267		360	
Samfélagið							
Kvartanir frá samfélaginu	fjöldi	2	7	5		2	
Almennir gestir	fjöldi	550	664	749	>600	468	>600
Styrkir	milljónir	25	46	45		44	
Hráefna- og auðlindanotkun							
• Raforka	Gwst	2.932	2.914	2.864		2.939	
• Súráll	tonn	365.799	368.059	357.572		366.569	
• Rafskaut	tonn	93.203	92.434	93.899		96.400	
• Svartolía	tonn	3.322	3305	2.907		1.740	
• Dieselolía	tonn	368	375	505		480	
• Própangas	tonn	122	122	165		209	
• Kalt vatn	m ³ /t	40,3	44,3	52,5	<38	57,2	<38
• Notkun varasamra efna							
• Þjöppusali	tonn	256	192	521		381	
• Kerviðgerðarefni	tonn	0,49	0,76	2,3		2,3	
• Kragasali	tonn	2.778	2.387	2.380		2.236	
Losun í andrúmsloft							
• Heildarflúoríð	kg/t Al	0,55	0,5	0,55	<0,8	0,53	<0,55
• Ryk	kg/t Al	0,73	0,63	0,59	<1,0	0,51	<1,0
• Brennisteinstvíoxíð	kg/t Al	14,1	13,6	14,2	<15,0	14,6	<18,0
• Gróðurhúsalofttegundir	t CO _{2,eq} /t Al	1,57	1,59	1,59	<1,70	1,6	<1,59
• Þar af flúorkolefni (PFC)		17	20	37		40	
Losun í frárennsli							
• Olía og fita	mg/l	<3	<4	<4	<15 ³⁾	<3-15,3	<15 ³⁾
• Ál	mg/l	<0,2-0,12	0,02-0,12	0,02-0,14	<20 ³⁾	0,014-0,252	<20 ³⁾
• Flúoríð	mg/l	0,1 - 3,6	0,1 - 2,1	0,08-0,58	<50 ³⁾	0,05-5,06	<50 ³⁾
• Svifagnir	mg/l	<2,0 - 6,0	<0,25 - 9,0	2,0 - 25	<50 ³⁾	0,2-23,2	<50 ³⁾
Úrgangsmál							
Almennur úrgangur							
• Endurunninn	tonn	21.864	18.538	21.471		24.075	
• Urðað í flæðigryfjur	tonn	389	512	399		581	
• Urðað utan svæðis	tonn	197	148	152		172	
• Jarðefni urðað á tipp	tonn	1	1	3		3	
Spilliefni							
• Endurrunnið	tonn	3.162	3.314	3.170		2.956	
• Þar af algjall	tonn	3.118	3.280	3.090		2.914	
• Kerbrot í flæðigryfjur	tonn	3.031	3.223	3.943		5.335	
Spilliefni brennd sem orkugjafi							
• Olíuúrgangur, sori og síur	tonn	241	144	147		181	
• Perklór	tonn	1	1	0,3		0	
• Annað	tonn	1	1	5		2,5	
Hávaði og umhverfisatvik							
• Hávaði við lóðamörk (lægsta-hæsta)	dB	48-67	47-67	44-65	<70 ³⁾	49-70	<70 ³⁾
• Minniháttar umhverfisatvik	fjöldi	3	0	2	≤2	2	≤2

• Endurskotið skv. reglugerð 851/2002 um grænt bókhald
Grænar tölur = markmiði náð
Rauðar tölur = markmiði ekki náð
 Svartar tölur = markmiði ekki skilgreint

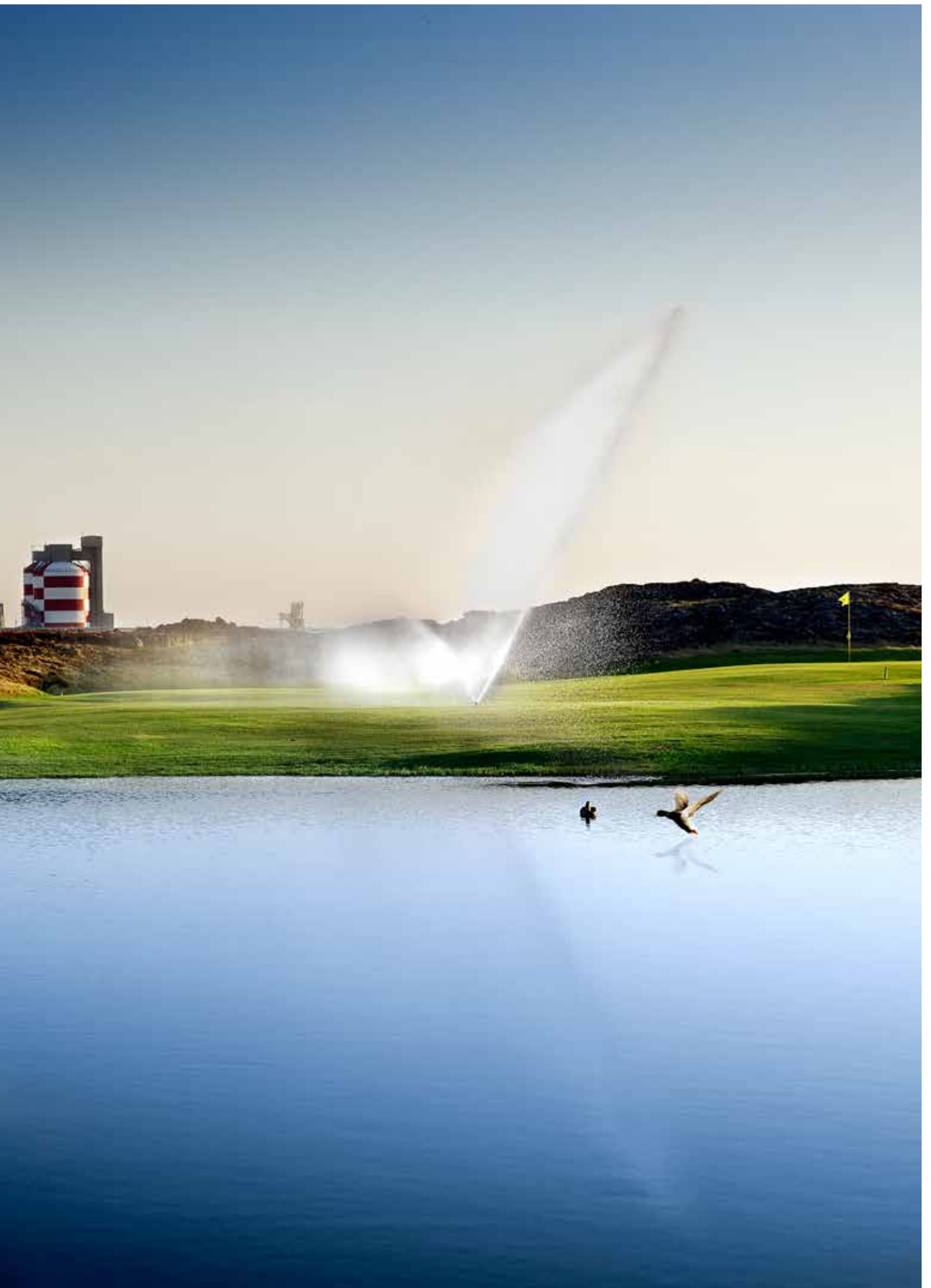
¹ Markmið ársins 2012 tóku mið af tímabundnum umhverfisáhrifum fyrirhugaðra framkvæmda í tengslum við framleiðsluaukningu, sem ekki varð af vegna tafa.

² Innifalið í „Vörur og þjónusta keypt á Íslandi“.

³ Viðmiðunarmörk í starfsleyfi.

⁴ Án iðnaðarmanna.

⁵ Enginn tekjuskattur greiddur vegna taps af rekstri.

Umhverfismál

ISAL leggur ríka áherslu á að bæta stöðugt frammistöðu sína í umhverfismálum en fyrirtækið setur sér metnaðarfull umhverfismarkmið og hefur mótað skýra stefnu í þeim efnum.

Allt frá árinu 1997 hefur fyrirtækið verið með vottað umhverfisstjórnunarkerfi skv. ISO 14001 og var ISAL fyrsta íslenska fyrirtækið til að fá slíka vottun. Í umhverfisstjórnunarkerfi felst m.a. að skilgreina umhverfisþætti rekstursins, stjórna þeim og lágmarka neikvæð áhrif þeirra. Stöðugt er reynt að bæta árangurinn og er hann rýndur árlega af framkvæmdastjórn fyrirtækisins. Til að tryggja stjórnun umhverfisþátta þarf að fylgjast með og mæla mikilvæga umhverfisþætti, áhættumeta reksturinn til að koma í veg fyrir hugsanleg umhverfisatvik og rannsaka atvik sem upp koma til að fyrirbyggja að þau endurtaki sig. Þjálfun starfsfólks og verktaka er einnig mjög mikilvægur þáttur í umhverfisstjórnun, sem og að upplýsa samfélagið um umhverfismál fyrirtækisins.

Umhverfisþættir

Þeir umhverfisþættir sem geta haft umtalsverð áhrif á umhverfið hafa verið skilgreindir sem mikilvægir. Umhverfisþættir eru skilgreindir mikilvægir ef:

- viðmiðunarmörk eru skilgreind í lögum og reglugerðum

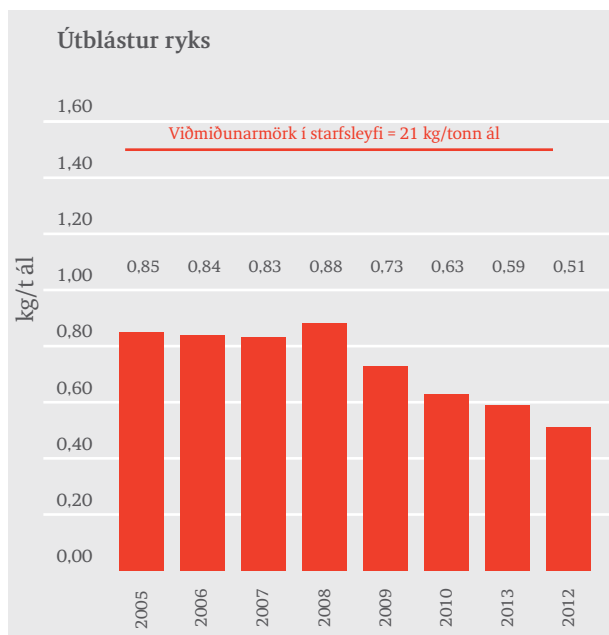
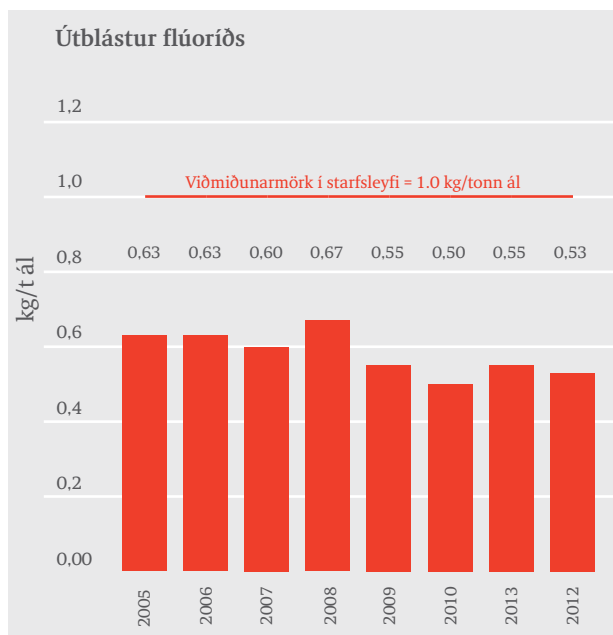
- þeir geta valdið umtalsverðum umhverfisáhrifum, svo sem gróðurhúsalofttegundir

- niðurstöður áhættugreininga gefa tilefni til

Niðurstöður sem hér birtast byggja á ofangreindri skilgreiningu.

Losun í andrúmsloft

Helstu efni í útblæstri eru flúoríð, ryk og brennisteinstvíoxíð auk gróðurhúsalofttegunda sem fjallað verður um sérstaklega. Flúoríð og ryk eiga uppruna sinn í rafgreiningarferlinu. Þessi efni eru hreinsuð úr útblæstrinum í þurrhreinistöðvum. Hreinsivirkni þurrhreinistöðvanna er um 99,8% fyrir flúor en ekki hefur þótt tæknilega raunhæft að mæla hreinsivirknina fyrir ryk. Losun á flúoríði og ryki er þó stöðugt mæld í strompum þurrhreinistöðva og rjáfri kerskála. Góður árangur náðist á síðasta ári en þá var losun ryks sú lægsta sem mælt hefur frá upphafi. Losun flúoríðs var með því lægsta sem hefur mælt hjá fyrirtækinu eða 0,53 kg/t ál og losun ryks sú lægsta sem hefur mælt frá upphafi mælinga eða 0,51 kg/t ál. Árangurinn má helst þakka góðum rekstri þurrhreinistöðva en hreinsivirkni þeirra hefur aukist jafnt og þétt undanfarin ár. Einnig var rekstur kerskála góður og opnun þekja á rafgreiningarkerum var í lágmarki. Straumlinustjórnun hefur verið innleidd í báðum þessum deildum og stuðlar að því að brugðist er fyrir við frávikum.

Losunin var vel undir viðmiðunarmörkum í starfsleyfi sem sett eru fyrir flúoríð og ryk. Einnig var losun flúoríðs vel undir markmiðum fyrirtækisins árið 2012 (0,8 kg/t ál) en markmiðið var sett með tilliti til þess að gert var ráð fyrir að taka kerskála 1 og 2 tímabundið úr rekstri í tengslum við fjárfestingarverkefnið. Tafir hafa orðið á verkefninu og ljóst að ekki verður slökkt á kerskálunum á yfirstandandi ári. Markmiðið fyrir árið er því mun lægra en árið 2012 eða 0,55 kg/t ál.

Brennisteinstvíoxíð (SO_2) verður til við bruna forskauta í rafgreiningarferlinu þar sem brennisteinn í forskautunum gengur í samband við súrefni og myndar SO_2 sem ekki er hægt að hreinsa úr kerreyknum með þurrhreinun. Einnig myndast SO_2 við bruna olíu sem notuð er til að kynda ofna í steypuskála. Heildarlosunin er reiknuð út frá massajafnvægi og nam hún árið 2012 14,6 kg fyrir hvert framleitt tonn af áli, sem er um 4% meiri losun en 2011. Losunin er hærri en undanfarin ár vegna herra hlutfalls brennisteins í forskautum. Losun SO_2 má að langmestu leyti rekja til bruna forskauta eða um 90% hennar. Um 7% má rekja til súrals og 3% myndast vegna bruna jarðefnaeldsneytis (svartolíu). Heildarlosun er vel undir viðmiðunarmörkum í starfsleyfi.

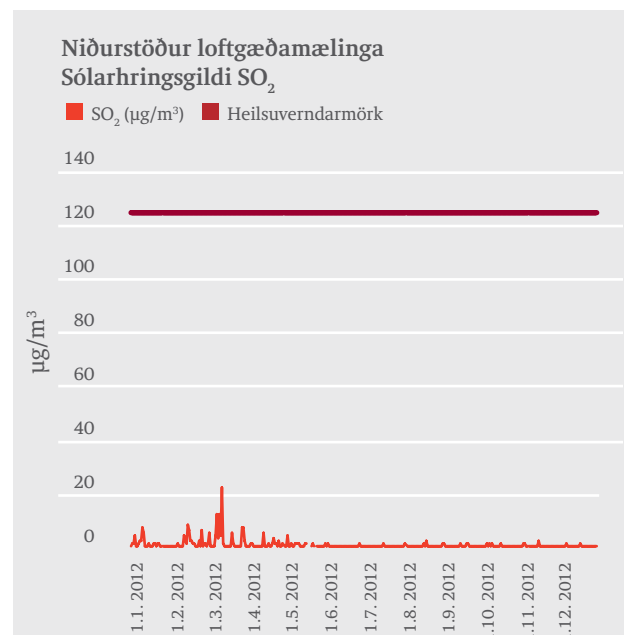
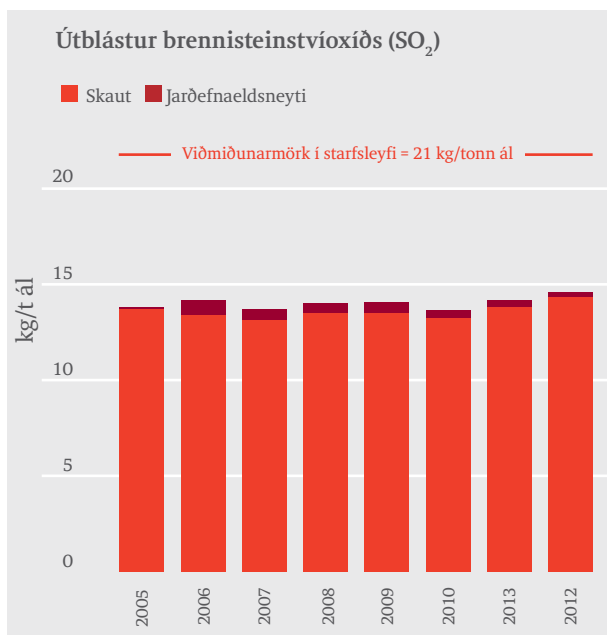
Vöktun loftgæða og gróðurs

Loftgæði eru vöktuð á Hvaleyrarholti þar sem styrkur flúoríðs (flúorgas og flúor bundið ryki) brennisteinstvíoxíð (SO_2) er mældur; auk þess er styrkur brennisteinsvetnis (H_2S) mældur. Loftgæðastöðin er rekin af ISAL og Umhverfisstofnun. Umhverfisstofnun sér um mælingar á svifryki (PM10 og PM2,5) og nituroxíði (NO , NO_2 , NO_x).

Nýsköpunarmiðstöð Íslands og verkfræðistofan Vista sjá um mælingar, kvörðun og gagnasöfnun í loftgæðastöðinni.

Sýnt hefur verið fram á að af ofangreindum mælipáttum, sem mældir eru á Hvaleyrarholti, megi rekja SO_2 og flúor til ISAL. (Brennisteinsvetni er upprunnið frá jarðhitavirkjunum og svifryk stafar einkum af bílaumferð og framkvæmdum.) Niðurstöðurnar hafa verið undir heilsuverndar- og gróðurverndarmörkum frá upphafi mælinganna árið 1994 og benda mælingarnar til að loftgæði á Hvaleyrarholti séu mjög góð. Umhverfismörk fyrir ársmeðaltal SO_2 eru 20 mikrógrömm á rúmmetra ($\mu\text{g}/\text{m}^3$) en gildin á Hvaleyrarholti eru jafnan vel innan við $1 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

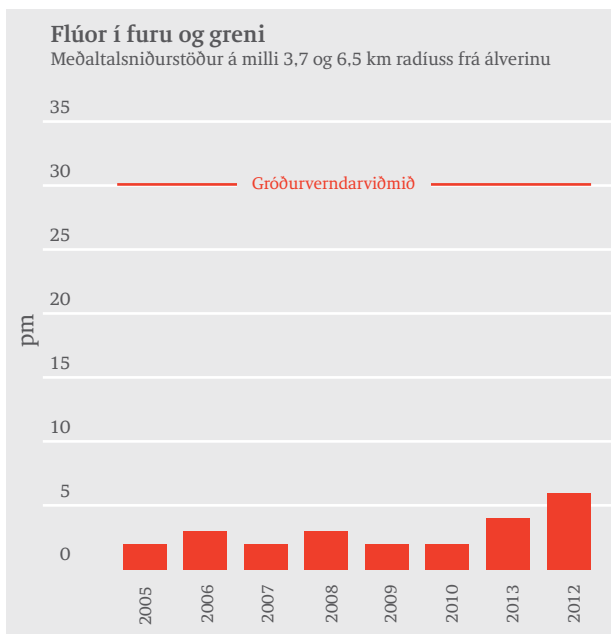
Sólarhringsmeðaltal SO_2 fór aldrei yfir gróðurverndarmörk ($50 \mu\text{g}/\text{m}^3$) né heilsuverndarmörk ($125 \mu\text{g}/\text{m}^3$) á árinu. Hæsta sólarhringsmeðaltalið var $23 \mu\text{g}/\text{m}^3$ eða um einn fimmti af heilsuverndarmörkum. Hæsta meðaltal hlaupandi 24 stunda var $27 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Þetta var þann 11. mars í suðsuðvestanátt og nokkuð stífum vindi af álverinu. Klukkustundarmedaltal SO_2 fór heldur aldrei yfir heilsuverndarmörk ($350 \mu\text{g}/\text{m}^3$) en klukkustundarmedaltal er ekki skilgreint fyrir gróður. Hæsta klukkustundarmedaltalið var $59 \mu\text{g}/\text{m}^3$ sem er vel undir ofangreindum mörkum og aðeins þrjár stundir mældust hærri en $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Alls mælast 66 stundir hærri en $20 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Ársmeðaltalið var $1,4 \mu\text{g}/\text{m}^3$ en gróðurverndarmörk fyrir ársmeðaltal eru $20 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Ekki eru skilgreind heilsuverndarmörk fyrir ársmeðaltal.

Flúormælingar hafa ávallt verið mjög lágar, eða rétt við þau mörk sem mögulegt er að greina með mælitækjum. Meðaltal ársins var $<0,04 \mu\text{g}/\text{m}^3$ lofti á Hvaleyrarholti, sem er svipað og fyrri ár. Til samanburðar styðst Umhverfisstofnun við gróðurverndarviðmið að norski fyrirmynd sem eru $0,3 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Meðaltal ræðst að mestu leyti af vindáttum; suðvestanáttir hafa verið mjög óalgengar undanfarin ár og svo var einnig árið 2012. Einungis um 2% tímans er bein vindátt frá álverinu á mælitímabili flúors.

Frekari niðurstöður er að finna í skýrslu Nýsköpunarmiðstöðvar Íslands, „Umhverfivöktun Hvaleyrarholts: Mæligögn 2012“ á heimasíðu ISAL.

Auk loftgæðamælinga er fylgst með flúorinnihaldi gróðurs, enda getur losun flúoríðs haft skadleg áhrif á viðkvæman gróður og grasbíta. Til að fylgjast með áhrifunum eru tekin sýni af gróðri (furu, greni og grasi) tvisvar á ári og flúorinnihald mælt. Hefur Nýsköpunarmiðstöð Íslands umsjón með þeim mælingum. Sýni eru tekin á svæði sem nær allt frá álverinu sjálfu upp í rúmlega 10 kílómetra fjarlægð. Niðurstöðurnar sem birtar eru í meðfylgjandi súluriti byggjast á sýnum sem tekin eru í 3,7 km til 6,5 km fjarlægð frá kerskálum, þ.e.a.s. utan þynningarsvæðis. Ef styrkur flúors í gróðri er undir 30 ppm (milljónustu hlutum) er ekki talið að hann valdi skaða. Mælingar sýna að styrkur flúors í gróðri er í öllum tilvikum undir þeim mörkum á ofangreindu svæði. Niðurstöður ársins 2012 eru svipaðar og undanfarin ár og meðaltal vor- og haustsýna á ofangreindu svæði var um 2 til 7 ppm. Mælingar í grassýnum 2012 voru lágar en lauf og barrsýni mældust ívið hærri en undanfarin ár. Niðurstöður eru innan eðlilegs breytileika í mæligildum sem mælst hefur frá 1992.

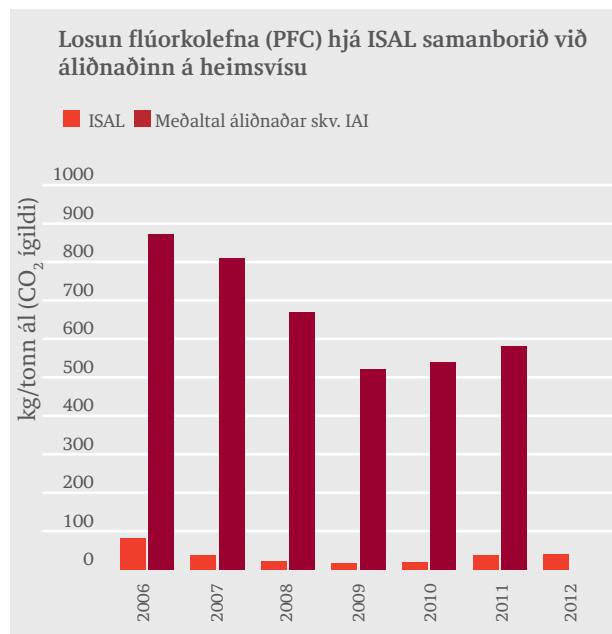

Innan þynningarsvæðis eru tekin sýni á tveimur stöðum. Annað sýnið er tekið í Gerði rétt við lóðamörk ISAL og samanstendur af barnálum. Þær mældust með 61 ppm flúor. Hitt sýnið innan þynningarsvæðis var gras við Straum. Sýnin mældust 8 ppm bæði við sýnatöku að vori og hausti. Frekari niðurstöður er að finna í skýrslu Nýsköpunarmiðstöðvar Íslands, „Flúormælingar í gróðri í umhverfi ISAL – RioTinto Alcan á Íslandi: Mæligögn 2012“ á heimasíðu ISAL.

Gróðurhúsalofttegundir

Eitt af meginmarkmiðum ISAL er að lágmarka losun gróðurhúsalofttegunda og hefur einstakur árangur náðst í þeim efnum. Gróðurhúsalofttegundir sem myndast við framleiðslu áls eru annarsvegar koltvísýringur (CO_2) og hinsvegar flúorkolefni ($\text{CF}_4/\text{C}_2\text{F}_6$). Frá 1990 hefur heildarlosun gróðurhúsalofttegunda í tonnum dregist saman um 50% þrátt fyrir að framleiðslan hafi tvöfaldast. Losunin á hvert framleitt áltonn hefur því minnkað um 75%. Þetta skýrist að mestu af því að tekist hefur að draga mjög úr losun flúorkolefna en losun þeirra hjá ISAL er með því lægsta sem þekkt innan áliðnaðarins.

Heildarlosun gróðurhúsalofttegunda árið 2012 nam 1,60 tonnum á hvert framleitt tonn af áli sem er sambærilegt við fyrri tvö ár. Losunin var undir markmiði fyrirtækisins. Jafnframt hefur mikla þýðingu að ISAL nýtir raforku sem framleidd er með vatnsafli, sem veldur hverfandi losun á CO_2 , en samkvæmt Alþjóðlegu álsamtökunum (IAI) eru um 58% álvera heims knúin raforku sem framleidd er með jarðgasi eða kolum.

Íslensk stjórnvöld úthlutaðu ISAL 1.534.951 losunarheimildum fyrir tímabilið 1. janúar 2008 til 31. desember 2012. Á tímabilinu notaði ISAL 1.392.339 losunarheimildir og voru því eftirstöðvar heimilda í lok tímabilsins 142.252. Frá 1. janúar 2013 fellur losun gróðurhúsalofttegunda frá áliðnaði undir viðskiptakerfi ESB með losunarkvóta og fær ISAL úthlutað fríum losunarheimildum upp að vissu viðmiði. Ef losun gróðurhúsalofttegunda fer umfram það viðmið þarf að kaupa losunarheimildir á markaði. Góð frammistaða ISAL bendir til þess að ekki þurfi að kaupa mikið af heimildum.

Úrgangsmál

Meirihluti úrgangs sem fellur til hjá fyrirtækinu er endurunninn eða endurnýttur, en ávallt er þó haft að leiðarljósi að draga úr myndun úrgangs eins og kostur er. Mikil endurvinnsla fer fram innan svæðisins og er t.d. allur afskurður af börrum endurbæddur í steypuskála. Helstu úrgangsefni sem myndast vegna rekstursins eru skautleifar, kerbrot og algjall.

Álgjall myndast í ofnum steypuskála og er blanda af áli og áloxíði. Álgjallið er endurunninn og á síðasta ári tók íslenskt fyrirtæki, Kratus, við endurvinnslunni.

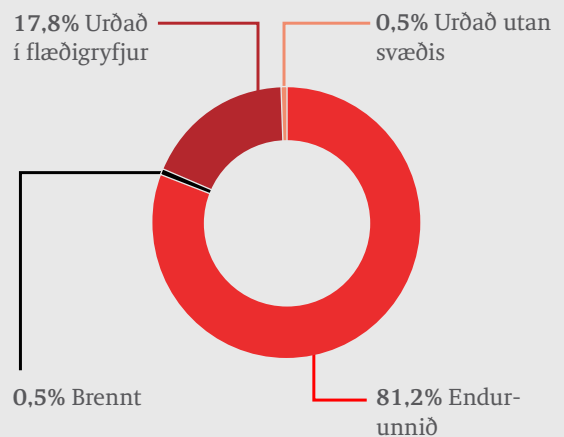
Kerbrot myndast þegar ker í kerskála eru endurfóðruð en líftími þeirra er um 4-6 ár. Þegar þau eru tekin úr rekstri er fóðringin, sem kölluð er kerbrot, urðuð í flæðigryfjum. Kerbrotunum er þar blandað við skeljasand sem bindur flúor. Flæðigryfjurnar eru sérhannaðar til meðhöndlunar á kerbrotum og eru reglulega vaktadar og áhrif þeirra rannsókuð. Ítrekaðar rannsóknir, jafnt á líffræðilegum fjölbreytileika sem og uppsöfnun þungmálma, flúors og PAH-efna í kræklingum, benda til að áhrif flæðigryfjanna

á lífríkið séu lítil og mengunarstig lágt. Síðasta rannsóknin staðfestir fyrri niðurstöður; hún var gerð árið 2008 og er hægt að nálgast hana á heimasíðu fyrirtækisins. Ný rannsókn verður framkvæmd á þessu ári.

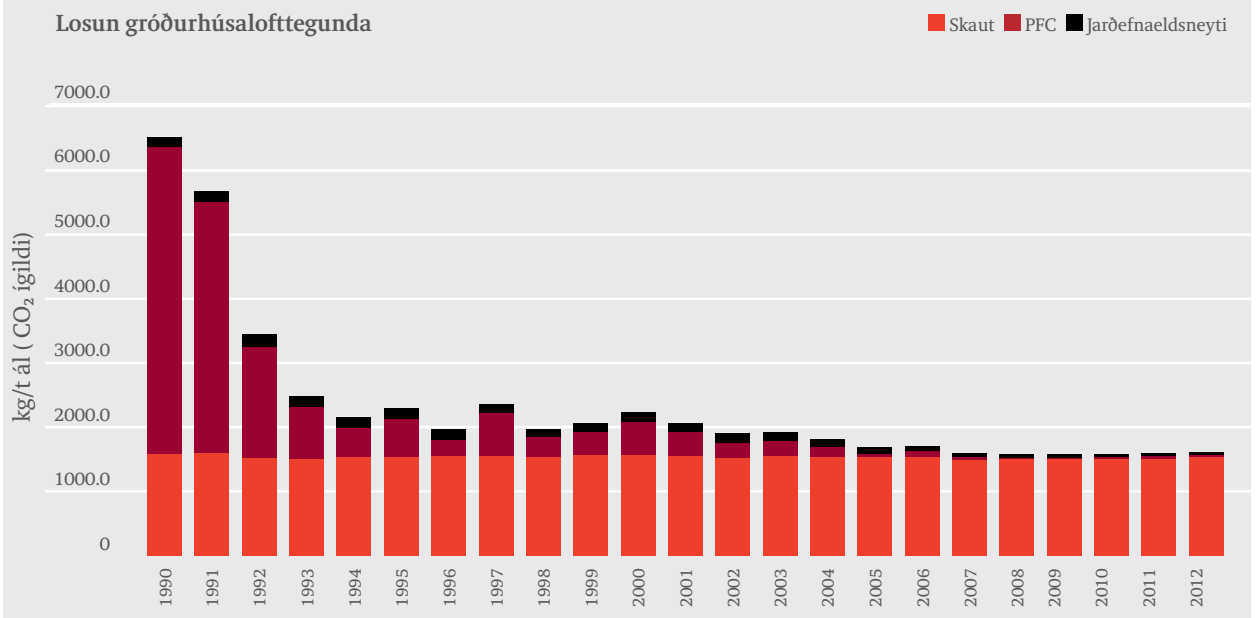
Skautleifar eru sá hluti forskauta sem ekki brennur og verður því eftir. Að jafnaði eru þetta um 18% af hverju skauti. Skautleifarnar eru sendar aftur til skautaframleiðanda til endurvinnslu.

Af þeim úrgangi sem fellur til við rekstur álversins er um 81% endurunninn.

Meðhöndlun úrgangs 2012

Losun gróðurhúsalofttegunda

(BIG)

Aðrir umhverfisþættir

Frárennslisvatn frá álverinu er hreinsað með tvennum hætti áður en það er leitt í sjó. Annars vegar í rotþróum og hins vegar í olíu- og fitugildrum. Reglulegt eftirlit er með þeim og þær tæmdar eftir þörfum. Árlega eru sýni tekin í öllum útrásum og send til efnagreiningar. Í sýnunum er mæld olía og fita, flúorjónir, áljónir og svifagnir. Árið 2012 voru niðurstöður fyrir olíu og fitu í tveimur útrásum óvenju háar og í öðru tilvikinu við viðmiðunarmörk. Í kjölfarið var ákveðið að endurtaka sýnatökuna í þessum tveimur útrásum og mæla aftur olíu og fitu. Seinni mælingarnar voru mjög lágar og undir greiningarmörkum. Ekki hefur fundist skýring á þessum háu mælingum.

Hávaði frá álverinu er mældur á 16 mælipunktum á lóðamörkum fyrirtækisins. Helstu hávaðauppsprettur eru löndunarbúnaður og þurrhreinsistöðvar og eru mælingar framkvæmdar á meðan löndun er í gangi. Viðmiðunarmörk við lóðamörk eru 70 dB. Hávaði mældist nokkru hærrí nú en undanfarin ár og var hæsta mælingin 70 dB. Í kjölfar kvörtunar voru gerðar tvær viðbótarmælingar meðan löndun súrals var í gangi sem staðfestu aukinn hávaða frá löndunarbúnaði. Verið er að undirbúa endurnýjun á búnaðinum en það er mjög stórt og tímafrekt fjárfestingarverkefni.

Umhverfisatvik

Á árinu 2012 voru 12 umhverfisatvik skráð af starfsmönnum, þar af 6 hér-um-bil atvik. Tvö atvik sem tengjast rekstri ISAL flokkast sem alvarleg. Fyrra atvikið varð þann 26. apríl þegar þurrhreinsistöð 2 stöðvaðist í 62 mínútur vegna samskiptavilla í tölvukerfi fyrirtækisins. Seinna atvikið varð þann 29. maí þegar 200 lítrar af spennalíu láku úr tunnu út á malbik og í jarðveg. Öll atvik voru rannsökuð til að finna orsök þeirra og þau metin með tilliti til umhverfisáhrifa. Bilanir voru lagfærðar og olía hreinsuð upp án tafar.

Helstu atriði ársins 2012

- Tvær nýjar olíudælustöðvar fyrir vinnuvélar voru settar upp á svæðinu. Olíudælustöðvarnar eru með betri lekavörn en eldri dælustöðvar auk þess sem olíugildru var bætt við. Aðkoma olíubíla varð einnig öruggari. Sett var upp uppsogsefni og mottur til að bregðast strax við ef óhöpp verða.
- Vatnsflæðimælar voru færðir og bætt úr kvörðun til að fá áreiðanlegri mælingu á vatnsnotkun. Vatn er dýrmæt auðlind og ISAL vinnur stöðugt að því að draga úr notkun þess.
- Varnargarður flæðigryfja var hækkaður og styrktur til að verja þær betur gegn ágangi sjávar.

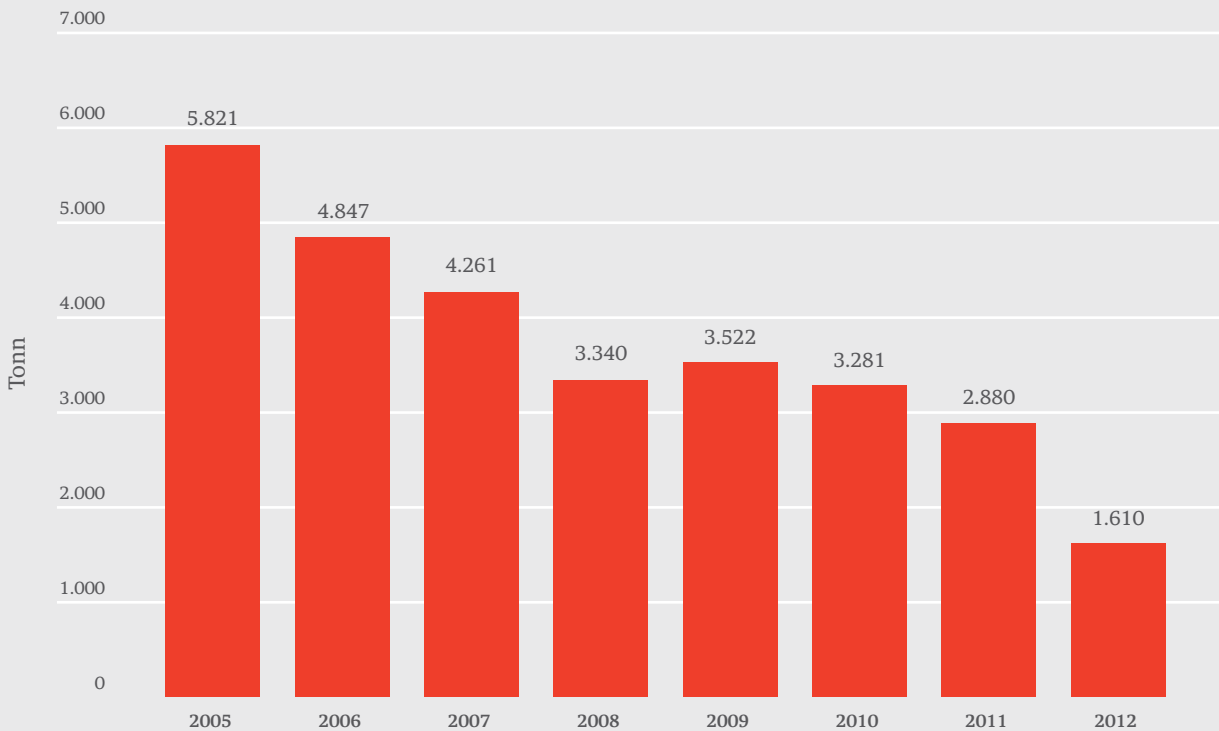

(Ívar Örn Indrídason)

- Gerð var ítarleg skoðun á möguleikum til endurvinnslu kerbrota. Kostirnir liggja því skýrar fyrir en áður og verður í framhaldinu tekin afstaða til þeirra í samráði við móðurfélagið.
 - Einn ofn í steypuskála var rafvæddur á árinu og eru nú tveir ofnar af fjórum rafvæddir. Nánar er fjallað um rafvæðingu steypuskála síðar í þessum kafla.
 - Tillaga að endurskoðaðri mæliáætlun ISAL var send til Umhverfisstofnunar þar sem farið er mun ítarlegar í framkvæmd mælinga á helstu mengunarefnum frá rekstri fyrirtækisins.
 - Vöktunaráætlun ISAL vegna viðskiptakerfis ESB með losunarheimildir var samþykkt af Umhverfisstofnun í lok árs og tók gildi 1. janúar 2013.
 - Ný vöktunaráætlun vegna viðskiptakerfis með losunarheimildir verður innleidd á árinu. Óháður aðili mun taka út innleiðinguna á vöktunaráætluninni.
 - Innleidd verður aukin vöktun á varasömum efnum á starfssvæði ISAL, þar sem hvert svæði verður rýnt mánaðarlega með tilliti til notkunar og geymslu varasamra efna.
 - Áhættugreining umhverfisþátta í rekstri ISAL verður uppfærð, bæði með starfsmönnum og helstu sérfræðingum ISAL í umhverfismálum.
 - Endurvinnslutunnur (bláar tunnur) verða settar upp á svæði ISAL. Með þeim verður innleidd skilvirkari flokkun úrgangs frá kaffistofum og skrifstofum.
 - Umhverfisvöktunaráætlun ISAL verður rýnd og ný áætlun gefin út á árinu fyrir tímabilið 2013-2020 þar sem tekið verður á vöktun loftgæða, veðurfars, gróðurs, vatns og lífríkis sjávar.
- Áherslur árið 2013**
- Ný kræklingarannsókn verður framkvæmd sumarið 2013 en hún er hluti af vöktun fyrirtækisins á lífríki sjávar. Þetta verður fimmta kræklingarannsóknin sem verður framkvæmd í Straumsvík.

Umhverfisvæn raforka í stað jarðefnaeldsneytis

Árleg svartolíunotkun steypuskála

Frá 1990 hefur ISAL unnið markvisst að því að draga úr notkun jarðefnaeldsneytis með því að rafvæða rekstrarbúnað.

Alls hefur sextán slíkum verkefnum verið lokið á þessum tíma og hafa þau á ársgrundvelli dregið úr notkun jarðefnaeldsneytis um 6.749 tonn. Það jafngildir um 20.829 tonnum af koltvísyrings-ígildum. Þessi sparnaður er um 7% af heildarlosun fyrirtækisins árið 2012. Þess má geta að ef kaupa hefði þurft heimildir fyrir þessari losun árið 2013 hefði það kostað ISAL 68 milljónir króna. Þar að auki hefur fyrirtækið markvisst unnið í því að skipta út fartækjum sem nota jarðefnaeldsneyti fyrir rafmagnsfartæki.

Árið 2008 var farið í eitt af umfangsmeiri verkefnum við rafvæðingu búnaðar þegar einn af fjórum ofnum steypuskála var rafvæddur. Árið 2012 var síðan annar ofn rafvæddur og eru því nú tveir af fjórum ofnum steypuskála rafvæddir. Alls hefur þetta minnkað árlega losun koltvísyrings frá ISAL um 9.330 tonn. Einnig hefur steypuskálinn unnið stöðugt að því í gegnum árin að bæta rekstrarstýringar ofnanna þannig að orkunýtni þeirra verði sem best. Umfang þessara verkefna var töluvert en ávinningurinn á hinn bóginn töluverður, því kaup á olíu hafa dregist saman um 4.000 tonn á ári síðan 2005 sem sparar fyrirtækinu 400 milljónir króna. Þar að auki hafa mælingar sýnt að við rafvæðingu ofnanna jókst nýtni þeirra um 20%, gjallmyndun (málm-tap) lækkaði um 0,5 – 1% og orkunotkun dróst saman um 90%. Þessi verkefni hafa því dregið verulega úr bæði kostnaði og umhverfisáhrifum fyrirtækisins til frambúðar. Sóknarfærin eru þó fleiri því tveir ofnar eru enn olíukyntir. Með því að breyta þeim á sama hátt mætti því draga enn frekar úr losun gróðurhúsalofttegunda.

Starfsfólkið

Hjá ISAL starfar fjöldi fólks með ólíkan bakgrunn. Breiddin er mikil og innan fyrirtækisins býr mikil þekking meðal fólksins sem á stóran þátt í velgengni þess.

Stjórnendur, millistjórnendur og sérfræðingar eru um 110. Rúmlega 80 starfsmenn hafa háskólamenntun. Rúmlega 100 iðnaðarmenn starfa hjá ISAL; bifvélavirkjar, vélvirkjar, rafvirkjar, kokkar, rafeindavirkjar, málárar, múrarar o.fl.

Þá hafa 155 af núverandi starfsmönnum lokið grunnnámi í Stóriðjuskólanum, alls 218 frá stofnun skólans, og 35 til viðbótar hafa lokið framhaldsnámi.

Hjá ISAL hefur starfsmannavelta verið mjög lág og meðalstarfsaldur hár sem bendir ótvírætt til þess að starfsfólki líki almennt vel að vinna hjá ISAL. Launin eru samkeppnishæf við það sem gerist á almennum vinnumarkaði, en auk þess eiga starfsmenn kost á akstri án endurgjalds með rútum til og frá vinnu, þeir fá frítt fæði á vinnutíma og þeim er lagður til vinnufatnaður. Á síðasta ári fengu starfsmenn íþróttastyrk frá fyrirtækinu. Frá 55 ára aldri hafa flestir starfsmenn möguleika á að stytta vinnuskyldu sína um allt að tvo mánuði á ári en fá jafnframt greitt í lífeyrissjóð líkt og um fulla vinnu væri að ræða. Einnig stendur starfsmönnum til boða að fara á svokölluð „flýtt starfslok“ við 65-67 ára aldur en þá heldur félagið áfram að greiða í lífeyrissjóð starfsmanna eins og um fullt starf væri að ræða.

ISAL hefur lagt metnað í að halda samskiptum við fyrverandi starfsmenn. Þeim er boðið í jólamat í desember og árlega er hópnun ásamt mökum boðið í dagsferð út fyrir höfuðborgarsvæðið þar sem þeir fá kynningu á viðkomandi svæði og ISAL býður til hádegisverðar.

Endurgjöf á frammistöðu er mikilvægur þáttur í þróun starfsmanna. Allir starfsmenn taka þátt í starfsmannasamtölum / frammistöðusamtölum til að tryggja þeim endurgjöf, vettvang til að ræða starfið, líðan, frammistöðu síðasta árs og væntingar fyrir komandi ár. Þátttaka 2012 meðal almennra starfsmanna í starfsmannasamtölum var 96% og þátttaka yfirmanna og sérfræðinga í frammistöðusamtölum var 100%.

Hlutfall kvenna í starfsliði ISAL á síðasta ári var 19,1%. Til að auka hluta kvenna í starfsliði ISAL var sett markmið um að 60% nýráðninga (að undanskildum iðnaðarmönnum) yrðu konur. Niðurstaðan árið 2012 var að konur voru 53%

nýráðninga. Árið 2013 verður aftur stefnt að markmiði um 60% hlut kvenna af nýráðningum.

ISAL hefur ætíð lagt mikla áherslu á fræðslumál en Stóriðjuskólinn er stærsta verkefnið í fræðslustarfi fyrirtækisins. Markmið skólans er að veita ófaglærðum starfsmönnum ISAL tækifæri til að efla fagþekkingu sína, auka möguleika þeirra á að vinna sig upp innan fyrirtækisins og efla samkeppnishæfni þeirra. Í skólanum er boðið upp á sérhæft starfsnám í áliðnaði en starfsmenn sækja skólann sér að kostnaðarlausu. Kennslustundir fara ýmist fram innan vinnutíma eða utan og fást hálf laun greidd fyrir að sækja kennslustundir sem fara fram utan vinnutíma. Útskrift úr grunnnámi færir starfsmönnum um 10% launahækkun og útskrift úr framhaldsnámi 4% til viðbótar. Námið hefur verið metið til eininga innan almenna skólakerfisins á framhaldsskólastigi og geta nemendur fengið allt að 34 einingar metnar fyrir að hafa lokið grunnnámi Stóriðjuskólans og allt að 44 einingar fyrir framhaldsnámið.

Helstu atriði ársins 2012

Fyrirtækið heldur árlega fjölda námskeiða sem taka til ýmissa sviða. Áhersla var á þjálfun í heilbrigðis-, öryggis-, umhverfis-, og gæðamálum á árinu 2012 eins og fyrri ár og á árinu var m.a. innleitt nýtt námskeið frá Rio Tinto er heitir „Að skapa skaðlausan vinnustað“. Markmiðið með námskeiðinu var að efla öryggisvitund starfsmanna og efla þar með öryggismenningu vinnustaðarins. Á námskeiðinu var þátttakendum m.a. kennt að framkvæma svonefnd HSE-samtöl þar sem rætt er við samstarfsmenn um öryggis-, heilbrigðis- og umhverfismál. Farið var m.a. yfir spurningatækni og virka hlustun og ákvedni í samskiptum og lögð áhersla á að okkur ber öllum skylda til að fylgjast með því sem er að gerast í umhverfi okkar.

Áhersla var lögð á stjórnun og þjálfun stjórnenda á árinu 2012. Stjórnendaþjálfun sem hófst árið 2011 lauk á vormánuðum 2012. Þá var farið af stað með þjálfun og námskeið fyrir flokkstjóra þar sem komið var til móts við fræðsluþarfir þeirra í ljósi niðurstaðna rýnifunda sem haldnir voru með verk- og flokkstjórum. Einnig voru haldin námskeið fyrir rofastjóra til að auka þekkingu og viðhalda réttindum þeirra. Innan fyrirtækisins er mikil áhersla á straumlínustjórnun (Lean) og boðið var upp á námskeið til að styrkja þær stjórnunaradferðir. Þá var fyrirtækið að undirbúa nýja framleiðslu á áli sem krefst nýrrar þekkingar og fengu starfsmenn þjálfun um nýtt framleiðsluferli samhliða breytingunum. Á árinu 2012 stunduðu 12 starfsmenn nám í grunnnámi Stóriðjuskólans.

Frá útskrift Stóriðjuskólans 15. janúar 2013

(Lárus Karl Ingason)

Á árinu var gefin út handbók fyrir yfirmenn. Tilgangur handbókarinnar er að auðvelda yfirmönnum að leysa ýmis málefni er varða starfsmannamál og tryggja samræmd vinnubrögð og úrlausnir starfsmannamála er upp kunna að koma. Í tengslum við útgáfu handbókarinnar var haldin heilsdags vinnustofa fyrir yfirmenn þar sem farið var yfir helstu atriði handbókarinnar. Á vinnustofuna voru fengnir utanaðkomandi sérfræðingar til að ræða ákveðin málefni, m.a. lögfræðingur frá Samtökum atvinnulífsins og fulltrúi frá VIRK starfsendurhæfingarsjóði.

Aukin áhersla var lögð á jafnréttismál hjá fyrirtækinu á árinu 2012. Betur var fylgst með þessum málaflokki og sérstakt markmið var sett er varðar hlut kvenna í nýráðningum á árinu.

Á árinu 2012 var lögð fyrir samskiptakönnun til að kortleggja samskiptin á vinnustaðnum. Markmiðið með könnuninni var fjórþætt; að kanna starfsumhverfið, skoða samskipti og starfsanda innan starfsstöðva, skoða andlega líðan, álag og streitu og að lokum ágreining, mismunun og einelti á vinnustað. Þátttaka í könnuninni var 83%. Niðurstöðurnar voru almennt jákvæðar og voru kynntar öllum starfsmönnum.

Starfsmenn mótuneytis framkvæmdu könnun meðal starfsmanna á árinu um viðhorf þeirra til þess fædis sem boðið er upp á í næturmötuneytinu. Niðurstöðurnar verða nýttar til að auka nýtni og bæta samsetningu á því fæði sem boðið er upp á.

Einnig var á árinu innleidd fjarvistarstefna þar sem tilgangurinn er að fyrirbyggja og/eða bregðast við endurteknum fjarvistum starfsmanna og veita þeim markvissan stuðning við endurkomu til starfa. Fjarvistarsamtöl eru hluti af fjarvistarstefnunni og er meginmarkmið þeirra að skapa formlegan vettvang til að fara yfir stöðu viðkomandi starfsmanns, ræða ástæður fjarvistar og þær aðstæður á vinnustað sem geta haft áhrif á líðan hans og möguleika til að sinna sínu starfi. Markmiðið er þannig að leita úrlausna og aðstoða starfsmanninn eins og mögulegt er.

Meðalfjöldi starfsmanna á árinu 2012 var 503 og starfsmannaveltan 6,8%.

Áherslur árið 2013

Í framhaldi af samskiptakönnun á árinu 2012 verða haldin námskeið til að efla jákvæð samskipti á vinnustaðnum og fyrirbyggja og uppræta neikvæð samskipti, s.s. einelti og kynferðislega áreitni. Gert er ráð fyrir að námskeiðin verði í gangi allt árið og um 440 starfsmenn muni sækja þau.

Boðið verður upp á námskeiðið „Að skapa skadlausan vinnustað“ fyrir alla starfsmenn fyrirtækisins til að auka öryggisvitund þeirra og efla öryggismenningu vinnustaðarins. Yfirmenn fóru í gegnum námskeiðið árið 2012 en nú verður áherslan lögð á almenna starfsmenn.

Áfram verður lögð áhersla á jafnréttismál hjá fyrirtækinu og verður markmiðið um jafnan hlut kvenna í nýráðningum enn við lýði árið 2013. Á árinu verður lögð enn meiri áhersla á jafnréttismál og markmiðið að fara í gegnum alla þætti jafnréttisáætlunar ISAL. Einnig verður farið yfir ÍST 85 – staðal fyrir jafnlaunakerfi til að meta hvort sá staðall geti hjálpað stjórnendum við að tryggja að verið sé að greiða sömu laun fyrir jafn verðmæt störf.

Árið 2012 var gerð könnun á móttöku, fræðslu og starfsþjálfun nýliða hjá ISAL. Könnunin kom mjög vel út og þátttakendur voru almennt ánægðir með þær móttökur og fræðslu sem þeir höfðu fengið. Helstu ábendingarnar sem fram komu í rannsókninni sneru að því að bæta mætti fóstrakerfi ISAL og árið 2013 verður unnið að endurbótum á því.

Unnið verður áfram með fjarvistarstefnu fyrirtækisins sem innleidd var árið 2012. Áhersla verður á að fjalla um viðveru starfsmanna á jákvæðan hátt og stuðla að heilbrigði þeirra.

Eitt af gildum fyrirtækisins eru heilindi. Upplýsingar hafa verið settar á innranet ISAL um gildið og hvað það merkir. Áhersla verður lögð á að vinna með þetta gildi og fræða starfsmenn um mikilvægi þess.

Leiðtogaþjálfun Rio Tinto

Þátttakendur námskeiðsins að lokinni útskrift.

Sérstök áhersla var lögð á þjálfun stjórnenda árið 2012. Farið var af stað með leiðtogaþjálfun frá Rio Tinto, svokallað FLP-námskeið sem stendur fyrir Frontline Leadership Program.

Námskeiðið var ætlað stjórnendum með mannaforráð og gert ráð fyrir að stjórnendur hjá Rio Tinto víðs vegar um heiminn fari í gegnum það. Þetta er mjög viðamikil þjálfunaráætlun sem tekur rúmlega 6 mánuði fyrir hvern stjórnanda. Námskeiðið hófst haustið 2011 og lauk á vormánuðum ársins 2012 og var samsett af fjórum hlutum. Í lok hvers lotu námskeiðsins var farið fram á skuldbindingu þátttakenda til að nýta sér það sem fram fór á námskeiðinu.

Í upphafi þjálfunar var tryggt að markmiðin væru vel skilgreind. Hver og einn þátttakandi settist niður með sínum yfirmanni þar sem farið var yfir markmiðin sem viðkomandi hafði síðan að leiðarljósi á meðan á námskeiðinu stóð. Allir þátttakendur völdu sér leiðtoga verkefni til að vinna að, áskorun sem þeir standa frammi fyrir sem leiðtogar, og í lok námskeiðs kynntu þeir síðan afraksturinn. Eftir hverja lotu hittu þátttakendur einnig yfirmann sinn til að fara yfir hvað staði upp úr og hvernig hver hluti námskeiðsins nýttist viðkomandi í starfi.

Í undanfara námskeiðs fóru þátttakendur einnig í gegnum 360° mat þar sem þeir fengu innsýn í það

hvernig þeir sjá sig sjálfir í samanburði við hvernig aðrir sjá þá. Þeir fóru auk þess í gegnum Myers-Briggs persónugerðarmat (MBTI) um hvernig ólíkar persónugerðir vinna saman.

Í fyrstu lotu námskeiðsins var fjallað um skadlausan vinnustað, í annari lotu var farið yfir kenningar um leiðtoga hlutverk, þriðja lota fjallaði um að byggja upp og virkja liðsheild, leysa ágreining og byggja upp traust. Þá var fjallað um markþjálfun (coaching), frammistöðustjórnun og endurgjöf á frammistöðu. Í fjórðu lotu var síðan fjallað um hvernig á að stjórna og efla frammistöðu. Þátttakendur lærðu að setja markmið fyrir hópinn, skipuleggja hvaða auðlindir þarf til að ná markmiðinu, auk þess sem þeir lærðu um fjármál og áætlanagerð og að fylgjast með frammistöðu hópsins. Komid var inn á sýn, hlutverk og gildi og hvað þetta merkir fyrir okkur, lykilárangursmælikvarða, markmiðasetningu, breytingastjórnun og aðferðir við að takast á við móttöðu við breytingar.

Í lok námskeiðs héldu þátttakendur síðan kynningu sem þeir voru búnir að vinna að jafnt og þétt yfir námskeiðið. Þátttakendur kynntu verkefnið fyrir framkvæmdastjórn og forstjóra í lokin. Hálfu ári eftir að námskeiðinu lauk var síðan upprifjun fyrir þátttakendur þar sem rifjað var upp það helsta sem fram fór á námskeiðinu og næstu skref í þróun þeirra sem leiðtogar voru rædd.

Þátttakendur voru mjög ánægðir með námskeiðið og töldu sig hafa lært margt af því og gerðu ráð fyrir að það myndi nýtast þeim í leik og starfi.

Öryggismál

Mikil áhersla er lögð á öryggismál í starfsemi ISAL og stöðugt er unnið að því að gera vinnustaðinn slysalausan.

Til vinnuslysa teljast slys sem koma til vegna óvæntra og utanaðkomandi atvika, sem rekja má til ytri þátta á vinnustað. Öll slys, óhöpp og hér-um-bil-slys eru tilkynnt og skráð í atvikagagnagrunn þar sem þau eru rannsökuð nánar. Niðurstöður rannsókna eru notaðar til að gera umbætur í vinnuumhverfinu. Einnig er leitast við að draga af atvikum þann lærdóm að koma megi í veg fyrir að sambærilegt atvik gerist aftur. Þetta hefur leitt til þess að slysum hefur fækkað mikið frá árinu 1998 en þá hófst innleiðing á skráningum atvika, stöðlum og áhættugreiningum sem allt miðar að því að fækka slysum.

ISAL varð árið 2003 fyrst fyrirtækja á Íslandi til að fá staðfest að öryggis- og vinnuumhverfisstjórnun þess stæðist alþjóðlega staðalinn OHSAS 18001. Staðallinn á m.a. að tryggja að öryggis- og heilbrigðismál séu órjúfanlegur þáttur í mats- og ákvörðunarferli við fjárfestingar, framkvæmdir, rekstur og kaup á vöru og þjónustu.

Fyrirtækið framkvæmir fjölmargar áhættugreiningar á ári hverju. Þær eru gerðar fyrir allar framkvæmdir, nýja verkferla, búnað og efni. Öll störf í verksmiðjunni hafa verið áhættumetin sem og öll vinnusvæði. Þá notast starfsmenn við aðferðafræði sem kallast „staldráðu við“ en hún snýst um að framkvæma foráhættugreiningu fyrir hvert verk eða hverja vakt.

Tólf öryggisfundir eru haldnir á ári á hverri vakt eða hóp á hverju sviði fyrir sig. Á fundunum er farið yfir slys og hér-um-bil-slys síðastliðins mánaðar og hvernig var staðið að úrbótum. Einnig er farið yfir fræðsluefni sem ætlað er að viðhalda þekkingu og öryggisvitund starfsfólksins. Önnur fræðsla í öryggismálum eru t.d. nýliðanámskeið, fallvarnanámskeið, vinnuvélanámskeið, brúkrananámskeið, ljósbogavarnanámskeið og námskeið um læsingar á háskalegum búnaði og háskalegri orku. Jafnframt stendur starfsmönnum til boða að sækja skyndihjálparnámskeið sem haldin eru á hverju ári.

Neyðarvarnastjórn ISAL hefur verið starfrækt um árabil. Æfingar hafa verið haldnar tvisvar á ári með það að markmiði að æfa viðbrögð við neyðaratvikum á markvissan og skipulagðan hátt. Neyðarvarnastjórn var síðast kölluð út í ágústmánuði árið 2010 þegar bruni varð í kjallara steypuskálans en þar áður var hún kölluð út vegna straumleysis í kerskála 3 árið 2006.

ISAL starfrækir eigið slökkvilið sem hefur bækistöðvar á starfssvæði fyrirtækisins. Slökkvilið ISAL er skipað 42 starfsmönnum úr framleiðsludeildum auk fimm starfsmanna öryggisgæslu. Hlutverk þess er að bregðast við hverskonar hugsanlegum aðstæðum þar sem lífi og heilsu starfsmanna getur verið ógnað. Helstu verkefni eru slökkvistörf, björgun fólks úr hættulegum aðstæðum, eldvarnaeftirlit, viðbrögð við mengunartilfellum og verðmætabyrgun.

ISAL framkvæmir eigið eldvarnaeftirlit samkvæmt samningi við Slökkvilið höfuðborgarsvæðisins sem gerir úttekktir á framkvæmdinni. Farið er í 12 eftirlitsferðir á ári þar sem fram fer almenn öryggisskoðun vinnusvæða og úttekkt á eldvörnum.

Helstu atriði ársins 2012

Á síðasta ári urðu tvö alvarleg slys hjá ISAL. Í febrúar keyrði starfsmaður á stólpa á höfninni og slasaðist á höfði og fæti. Í mars slitnaði 5 tonna tjakkur niður úr krana og lenti á fæti starfsmanns með þeim afleiðingum að hann slasaðist illa og er enn í endurhæfingu. Skyndihjálpar-slys urðu 13 og voru brunaslys og handameiðsl þar algengust eða 11 talsins. Önnur slys á árinu voru minniháttar, t.d. misstig, ryk í auga, minniháttar klemmingar o.s.frv. Tilkynnt hér-um-bil-slys voru 360 á árinu.

Á árinu var lögð rík áhersla á fræðslu starfsmanna og verktaka, bæði þeirra sem nýir komu til fyrirtækisins og endurþjálfun þeirra sem lengur höfðu verið. Náin samvinna var við verkefnastjórn fjárfestingarverkefnis ISAL í öllu er varðar þjálfun í HSE málum. Nýliðanámskeið var endurskoðað og uppfært til samræmis við hina 17 flokka í stjórnkerfi Rio Tinto. Tekið var þátt í verkefni á vegum Samáls með það að markmiði að samræma þjálfun nýliða og verktaka í álverum á Íslandi. Sértek námskeið, til að mynda fyrir krana, vinnuvélar, einangrun orku og fallvarnir, voru endurskoðuð á árinu. Þá var sett upp fræðslumiðstöð HSE mála þar sem meginhluti HSE fræðslu fer fram.

(Hari)

Öryggisgæsla athafnasvæðisins var eflað til muna með bættri aðgangsstýringu fólks og vöru inn á svæðið, t.d. verkataka, verkleyfa þeirra, áhættugreininga og búnaðar. Þá var aðstaða í hliðhúsi stækkuð um helming.

Lögð var áhersla á þjálfun neyðarvarnastjórnar. Samvinna var höfð við Slökkvilið höfuðborgarsvæðisins og Almannavarnir í þessu sambandi. Haldin var umfangsmikil vettvangsæfing á árinu þar sem æfð voru viðbrögð við neyðarástandi, allt frá móttöku fyrstu boða til loka endurreisnaráætlunar.

Eignarhald deilda á skráðum atvikum var aukið. Haldið var námskeið í byrjun árs fyrir leiðtoga og ábyrgðarmenn svæða þar sem farið var yfir alla afgreiðslu atvika, allt frá skráningu til eftirfylgni með umbótum.

Áherslur 2013

Áherslum 2012 verður áfram fylgt eftir árið 2013 og áframhaldandi vinna í þeim málaflokkum stendur yfir.

Mikil áhersla hefur verið á HSE samtöl og til stendur að festa þau frekar í sessi árið 2013. HSE samtöl eru jákvæð og uppbyggileg samtöl þar sem stjórnendur fara út á vinnusvæðin og fylgjast með vinnu starfsmanna og ræða síðan í framhaldi við starfsmanninn um áhættur og öryggisatriði sem tilheyra viðkomandi starfi. Þannig gefst starfsmönnum einnig tækifæri til að ræða vinnuumhverfi sitt við stjórnendur. Áhersla verður lögð á gæði samtalanna á árinu.

Á árinu verður slökkvilið ISAL eftt með auknum samskiptum og samstarfi við Slökkvilið Höfuðborgarsvæðisins (SHS). Þar má nefna að starfsmaður SHS sér nú um þjálfun slökkviliðs ISAL en haldnar eru 40 æfingar ár hvert. Verið er að útbúa aðkomuteikningar fyrir SHS og aðra björgunaraðila þar sem fram kemur staðsetning og heiti bygginga ásamt helstu áhættum og öðrum mikilvægum upplýsingum um viðkomandi byggingu.

Á árinu mun ISAL innleiða þekktar „Best Practice“ aðferðir sem reynst hafa vel hjá öðrum fyrirtækjum móðurfélagsins. Sem dæmi má nefna meiri samskipti og samstarf þvert á deildir þar sem allir starfsmenn eru þátttakendur.

Á árinu mun ISAL setja upp HSE merkingar og skilti við alla helstu innganga vinnusvæða þar sem fram kemur hvaða persónuhlífar ber að nota í viðkomandi byggingu ásamt helstu áhættum og hvernig ber að stýra þeim. Upplýsingarnar sem fram koma á skiltunum byggja á áhættumati vinnusvæðisins og auðvelda starfsmönnum að framkvæma sitt eigið áhættumat áður en farið er inn í byggingar.

Stýring á lífshættulegum áhættum

(Ívar Örn Indriðason)

Bætt stýring á lífshættulegum áhættum (e. Critical Control Monitoring Plan) var innleidd hjá ISAL í lok árs 2011. Valdar voru þrjár áhættur innan öryggismála sem kerfið lagði áherslu á árið 2012. Þetta voru kranar og hífibúnaður, málmþrengingar og vinnuvélar.

Kerfið „lífshættulegar áhættur“ snýst um eftirlit og vöktun á mikilvægum kröfum og reglum sem þegar hafa verið innleiddar hjá ISAL innan þessara þriggja mála-flokka. Sem dæmi má nefna notkun öryggisbelta, notkun gönguleiða, forhitun verkfæra og efna og framkvæmd öryggisprófana á vinnuvélum og krönum fyrir notkun.

Öryggishópurinn hafði í nokkur ár framkvæmt sambærilegar vaktanir með kerfinu „öryggis- og eldvarnaeftirlit“. Ákveðið var árið 2012 að allar deildir fyrirtækisins tækju að sér eftirlitið og nýttu til þess upplýsingatöflur straumlínustjórnunar. Kerfinu fylgja gátlistar sem stjórnendur prenta út, fara með út á vinnusvæðin og skoda hvort búnaður og verklag sé sem skyldi. Hverja áhættu þarf að rýna einu sinni í mánuði. Í lok árs 2012 var vöktun á tveimur þáttum bætt við þetta kerfi: grímunotkun og hættulegum efnum.

Allar deildir hafa staðið sig mjög vel í eftirlitinu og eru sammála um að þetta sé góð aðferð til að rýna þessa mikilvægu málaflokka. Til stendur að fjölga enn frekar áhættum sem vaktar verða með þessum hætti árið 2013.

Heilbrigðismál

Tilgangur þess starfs sem unnið er á sviði heilbrigðismála hjá ISAL er „að stuðla að heilbrigðu lífi sem veitir lífsfyllingu alla ævi“. Stefnan er að byggja upp gott og heilsusamlegt vinnumhverfi sem veldur ekki atvinnutengdum sjúkdómum og jafnframt að hvetja starfsmenn til að taka ábyrgð á eigin heilsu, andlegri og líkamlegri.

Mikilvægt er að fylgjast með vinnumhverfi og mæla það stöðugt í því skyni að draga úr eða útiloka áhættur við uppsprettu þeirra. Þetta á við um álag af efnum á borð við flúor, ryk og brennisteinstvíoxíð og annað álag, svo sem hávaða, titring og álag á stoðkerfi. Árlega er gerð mæli-áætlun yfir þær vinnumhverfismælingar sem á að framkvæma. Mældar eru þær áhættur sem áhættugreiningar hafa gefið til kynna að séu til staðar á hverju vinnusvæði eða í hverju starfi sem fylgjast þarf með. Niðurstöðum mælinga er dreift til starfsmanna auk þess sem stjórnendur rýna þær með tilliti til þróunar og mögulegra úrbóta.

Reglubundnar læknisskoðanir starfsmanna stuðla að því að fyrirbyggja vinnutengd veikindi. Allir starfsmenn gangast undir skoðun, ýmist árlega eða annað hvert ár. Lögð er áhersla á að mæla virkni lungna, heyrn og sjón auk þess sem blóðþrýstingur er mældur og líkamsþyngdarstuðull kannaður. Þannig er áherslan ekki aðeins á þá þætti sem tengja má vinnumhverfinu heldur einnig almennt heilbrigði. Starfsmenn eru hvattir til að hugsa um eigin heilsu og fá ráðleggingar þar um hjá læknum. Inflúensubólusetning stendur árlega til boða.

Einn liður í því að stuðla að heilbrigðu lífini er hvatning til að taka þátt í almennum viðburðum svo sem „Hjólað í vinnuna“ og Reykjavíkumaraþoni og hefur það mælst vel fyrir. ISAL hefur gengið vel í keppninni „Hjólað í vinnuna“ og var lengi vel ósigrandi í sínum flokki. Er óhætt að fullyrða að sú keppni, sem haldin er í maí ár hvert, hafi haft mikil áhrif á lífsstíl og heilbrigði margra starfsmanna.

Þátttaka í Reykjavíkumaraþoni hefur einnig verið mikil meðal starfsmanna og hefur fyrirtækið lagt fram fjárstyrk sem hlaupahópar ráðstafa til góðgerðamála að eigin vali.

Helstu atriði ársins 2012

Árið 2012 einkenndist af miklum breytingum hér hjá ISAL sem hefur áhrif á vinnuumhverfi starfsmanna. Allar slíkar breytingar kalla á endurmat á stöðunni, að yfirfara áhættugreiningar og meta að nýju álag í vinnuumhverfi. Þetta endurmat er fyrirhugað 2013.

Haldið var áfram með innleiðingu titringsmælinga en vegna vandræða með mælíbúnaðinn tókst ekki að ljúka þeim.

Mælingar á hitaálagi hófust og var lögð mest áhersla á staðbundnar mælingar í kerskálum yfir sumartímann. Einnig var lagt mat á hitaálag í nokkrum störfum.

Gerður var spurningalisti til að meta hlut þreytu sem orsakavald atvika. Spurningalistinn er enn í mótun og því rétt aðeins farið að nota hann en vonir standa til að hann geti reynst gott innlegg í atvikaannsóknir síðar meir.

Árið 2012 var markvisst farið að velja og halda utan um verkefni er lúta að því að bæta vinnuumhverfið. Ýmsar uppsprettur eru fyrir slík verkefni, svo sem verkefnavalsfundir deilda og hugmyndir starfsmanna. Árið 2012 var lokið fimm slíkum verkefnum sem miðuðu að því að draga úr mengunarálagi og bæta aðstöðu með tilliti til stoðkerfis.

ISAL starfsmenn tóku þátt í átakinu „Hjóláð í vinnuna“ nú sem undanfarin ár en þó heldur færri nú en áður eða um 35% starfsmanna. Sú breyting var gerð á keppninni nú að fyrirtæki keppa innbyrðis um fjölda hjóladaga en keppni um kílómetrafjölda var á milli liða. Að þessu sinni lenti ISAL í öðru sæti í fyrirtækjakeppninni og Flúorfákar A varð í öðru sæti í fjölda kílómetra en liðið hjólaði samtals 4.726 km. Þrátt fyrir að hafa látið fyrsta sætið af hendi eftir átta ára óslitna sigurgöngu er þetta mjög góður árangur.

Reykjavíkumaraþonið var starfsmönnum hugleikið þetta ár eins og hin fyrri. Nú tóku 132 starfsmenn þátt og hlupu samtals 1.113 km eða 50 km lengra en 2011. Góðgerðafélögin sem nutu góðs af þátttöku starfsmanna voru 12 að þessu sinni.

HSQRA (Health semi quantitative risk assessment) var innleitt á árinu. Þessi aðferð áhættugreininga hefur verið notuð fyrir öryggismál og aðferðin nú útvíkkuð þannig að hún

nái einnig til heilbrigðismála. Áhættur sem fara í gegnum slíka greiningu eru þær sem teljast meiriháttar og hjá ISAL eru það fyrst og fremst áhættur vegna hávaða og vinnu með efni sem geta valdið varanlegu heilsutjóni. Niðurstaða slíkra greininga er listi yfir úrbætur sem ljúka þarf innan skilgreindra tímamarka. Slíkar greiningar eru einnig uppspretta nýrra hugmynda sem geta leitt til úrbóta. Að þeim loknum eru mælingar í vinnuumhverfi endurtekna til að leggja mat á hvernig til tókst.

Áherslur 2013

Vegna tafa á ýmsum framkvæmdum hjá ISAL var ekki tímabært að endurmeta vinnuumhverfið með tilliti til heilbrigðismála árið 2012 eins og til stóð. Talsverður hluti þess endurmats færirist því yfir á árið 2013. Mælingar í vinnuumhverfi munu því aukast þetta árið enda þörf fyrir fleiri mælingar við slíkt endurmat.

Haldið verður áfram með mælingar á titringi og verður reynt að ljúka mati á titringsálagi á allan líkamann á þessu ári.

Lögð verður áhersla á áframhaldandi mælingar á hitaálagi nú í sumar og þá aðallega að greina og meta störfin með tilliti til þess. Staðbundnar mælingar frá fyrra ári nýtast mjög vel í áframhaldandi greiningu.

Áfram verður haldið með umbótaverkefni í heilbrigðismálum og er markmiðið að ljúka 12 slíkum á þessu ári. Mörg verkefni eru þegar komin á lista og byrjað að vinna að sumum þeirra. Verkefni eru fjölbreytt og snúa að því að draga úr álagi vegna mengunar með bættu afsogi, draga úr hávaða með því að skerpa af eða færa búnað úr vinnurými og að draga úr álagi á stoðkerfi með betri búnaði.

Haldið verður áfram með HSQRA greiningar. Búið er að gera slíkar greiningar fyrir þrjár áhættur á þremur vinnusvæðum og er úrbótum þar að mestu lokið. Eftir er þó að leggja mat á hvernig til tókst með mælingum og verður það gert á þessu ári, sem hluti af mælingum í vinnuumhverfi. Þá er gert ráð fyrir að fleiri slíkar greiningar verði gerðar á þessu ári.

Að bæta vinnuumhverfið

Anna Hlín Sigurðardóttir veitti því athygli að hægt væri að lágmarka álag á stoðkerfi starfsmanna við álsýnatöku.

(Ívar Örn Indriðason)

Það er mikilvægt að vera sífellt vakandi gagnvart því að bæta aðbúnað og vinnuumhverfi, hvort sem er að draga úr mengunarálagi, hávaða eða bæta vinnuaðstöðu m.t.t. stoðkerfisálags.

Til að finna slíkum umbótum markvissan farveg ákvað móðurfélagið að setja mælikvarða yfir það hve mörgum slíkum verkefnum væri lokið á hverju ári og varað því stefnt á að ljúka fimm verkefnum í hverri verksmiðju árið 2012 en búast má við því að þeim fjölgi umtalsvert árið 2013.

Yfirleitt er af nógu að taka þegar kemur að því að velja slík verkefni og hugmyndir margar sem síðan eru metnar m.t.t. umfangs og ávinnings. Mikilvæg uppspretta verkefna er ekki síst hugmyndir starfsmanna en gott

dæmi um slíkt er verkefni Önnu Hlínar Sigurðardóttur er hún stundaði nám við Stóriðjuskólann. Aðspurð um hvaðan hún fékk hugmyndina sagði hún að hennar vinnustaður, rafgreining, hefði tekið við verkefnum sem steypuskáli sinni áður og vinnuaðstaðan því litin ferskum augum. Hennar hugmynd sneri að því að bæta hönnun sýnatökuausu þannig að líkamsbeiting verði betri. Starfsmenn rafgreiningar sjá nú um álsýnatöku sem var áður í höndum steypuskála eins og fyrr segir. Anna Hlín veitti því athygli að sýnatökuausurnar voru ekki allar eins að lögun og beitti því sem hún hafði lært í Stóriðjuskólanum, um hvernig á að greina líkamsbeitingu og vinnuaðstöðu, á þessar mismunandi ausur. Niðurstaða greiningarinnar var afgerandi þegar kom að álagi á stoðkerfi; ein tegundin hentaði mun betur en aðrar og í framhaldinu var ausunum breytt þannig að nú er álagið á stoðkerfið mun minna að sögn Önnu.

Samfélagsmál

Álverið í Straumsvík hefur sett sér samfélagsáætlun til að starfa eftir. Höfuðmarkmið hennar eru: „Að starfsemi ISAL sé í sátt við samfélagið, að hún feli í sér gagnkvæman ávinning, og að góð frammistaða hvað þetta varðar endurspeglit í gagnkvæmu trausti og jákvæðum viðhorfum til fyrirtækisins.“

Til þess að ná þessum markmiðum er mikilvægt að fyrirtækið þekki samfélagið sem það starfar í, miðli upplýsingum til hagsmunaaðila á gagnsæjan hátt, hlusti á og bregðist við réttmætum kröfum þeirra og væntingum, efni til samstarfs við þá eftir því sem rétt þykir og freisti þess að láta gott af sér leiða.

Í samfélagsáætluninni er nánar tilgreint hvernig unnið er að þessum markmiðum, svo sem með fundum með hagsmunaaðilum, útgáfu ýmiss konar, þátttöku í samstarfsverkefnum, faglegru meðhöndlun ábendinga og kvartana og svo framvegis.

Ofangreint er í fullu samræmi við samfélagsstefnu Rio Tinto, þar sem segir meðal annars: "Forsenda gagnkvæmrar virðingar er að við vitum hvað skiptir nágretta okkar mestu og að þeir viti hvað skiptir okkur mestu. Við leggjum okkur fram við að taka tillit til menningar, lífsstíls, sögu og sjónarmiða nágretta okkar. Við höfum samráð við samfélagið um nýja starfsemi, rekstur á núverandi starfsemi og lokun starfsstöðva. Við tökum þátt í samfélagsverkefnum sem geta haft jákvæð áhrif með sjálfbærum hætti og án þess að samfélögin verði okkur háð."

Helstu atriði ársins 2012

Einn mikilvægasti mælikvarðinn á hvort starfsemi sé í sátt við samfélagið eru viðhorf samfélagsins til fyrirtækisins og eru þau mæld reglulega. Árið 2012 voru að meðaltali 50,9% landsmanna mjög eða frekar jákvæð í garð fyrirtækisins. Það er ívið hærra hlutfall en mælt hefur frá því reglulegar mælingar hófust árið 2009. Hlutfall neikvæðra hefur lækkað á hverju ári á þessu tímabili og var nú 20,2% en 29% sögðust hlutlaus.

Meðal Hafnirðinga voru að meðaltali 62,3% mjög eða frekar jákvæð eða tæpum 3 prósentustigum færri en árið áður. Hlutfall neikvæðra hækkaði um líðlega 1 prósentustig og var 18,2% en hlutlausir voru 19,5%. Er umhugsunarvert að þróunin skuli vera í jákvæða átt á landsvísu en í neikvæða átt í Hafnirfirdi, þótt breytingin á milli ára sé vissulega lítil.

Fyrirtækið tók á móti 468 gestum sem fengu ítarlega kynningu á starfsemi ISAL og leiðsögn um svæðið, en markmiðið var 600 gestir. Umfang framkvæmda á svæðinu olli því að ákveðið var að draga úr heimsóknnum frá því sem til stóð. Líkt og fyrri ár voru háskólanemar stærstur hluti gesta.

Sjálfbærnisráðsla fyrirtækisins var í fyrsta sinn kynnt á opnum íbúafundi í Hafnirfirdi. Fundurinn sjálfur tókst vonum framar þótt hann hefði gjarnan mátt vera fjölmennari. Haldið verður áfram á þessari braut en ljóst er að huga þarf betur að bæði tímasetningu og kynningu slíkra funda. Einnig var gert átak í að kanna viðhorf lesenda til sjálfbærnisráðslunnar og bærust ýmsar ábendingar sem reynt hefur verið að taka tillit til í þessari skýrslu.

ISAL er stofnaðili að Festu, miðstöð um samfélagsábyrgð fyrirtækja, og á þar fulltrúa í stjórn. Síðasta ár var fyrsta heila starfsár Festu, sem var stofnuð í október 2011. Vel gekk að kynna starfsemi til leiks í íslensku samfélagi og stóð Festa m.a. fyrir mörgum áhugaverðum og fjölsóttum fundum.

(Guðrún Þóra Magnúsdóttir)

Fyrirtækið veitti alls 44 milljónum króna í styrki og ýmis samstarfsverkefni, eins og nánar er tilgreint í töflu. Líkt og fyrri ár vegur styrkur til barna- og unlingastarfs íþróttafélaganna í Hafnarfirði þyngst, en samstarf hefur verið um það við ÍBH og Hafnarfjarðarbæ allt frá árinu 2001. Fram hefur komið í skoðanakönnun að Hafnfirðingar telja sjálfir að íþróttastarf eigi að vera efst á blaði hjá ISAL þegar kemur að stuðningi við samfélagsleg málefni.

ISAL stofnaði árið 2010 til samstarfs við Votlendissetur Landbúnaðarháskólans um endurheimt votlendis. Tilgangurinn er að stöðva losun gróðurhúsalofttegunda úr jarðvegi á svæðum þar sem votlendi hefur verið raskað. Fyrstu eiginlegu framkvæmdirnar við endurheimt á slíku votlendi hófust síðastliðið sumar þegar mokað var ofan í skurði í landi Mávahlíðar í Lundarreykjadal. Gekk framkvæmdin vel og í framhaldinu hækkaði vatnsstaða á svæðinu. Gerðar voru reglulegar mælingar á gasflæði úr jarðveginum til að sannreyna áhrif þessa á losun gróðurhúsalofttegunda en niðurstöðurnar bíða greiningar. Einnig voru gerðar grunnmælingar á gasflæði og vatnsstöðu á fimm svæðum til viðbótar þar sem til stendur að fara út í hliðstæðar framkvæmdir, þ.e. að moka ofan í skurði til að endurheimta votlendi.

Tvær kvartanir bárust fyrirtækinu frá almenningi, samanborið við fimm árið áður. Báðar voru frá íbúum í Vallarhverfi. Önnur beindist að hávaða. Hávaðamælingar sem gerðar voru í kjölfarið á lóðarmörkum álversins sýndu að hávaði var við starfsleyfismörk. Hin kvörtunin beindist að ólykt sem lagt hefði yfir íbúðahverfið. Vindur var austlægur á þeim tíma þannig að lykt frá álverinu hefði ekki getað borist þangað heldur hefði hún farið í gagnstæða átt. Loftgæðamælingar sýndu að magn brennisteinsvetnis var óvenjuhátt á þessum tíma en ekkert brennisteinsvetni kemur hins vegar frá álverinu.

Áherslur 2013

Viðhorf almennings verða áfram mæld reglulega til að meta árangurinn af viðleitni fyrirtækisins til að starfa í sátt við samfélagið.

Ljúka á framkvæmdum við endurheimt votlendis í Lundarreykjadal og meta árangurinn. Jafnframt er stefnt að endurheimt á allt að fimm svæðum til viðbótar eftir því sem undirbúningsmælingar gefa tilefni til og að því tilskyldu að samningar takist við landeigendur.

Stefnt er að því að taka á móti 600 gestum á árinu, sem fái kynningu á starfsemi og leiðsögn um svæðið.

Áfram verður lagt kapp á að eiga opin samskipti við sem flesta hagsmunaaðila.

2012 - styrkir að fjárhæð 1 milljón króna eða meira Upphæð

Samfélagssjóður Rio Tinto Alcan	10.160.000
Styrktar- og auglýsingasamningar við íþróttafélög	9.800.000
Íþróttabandalag Hafnarfjarðar	9.400.000
Votlendissetur Landbúnaðarháskólans	7.000.000
Fristundabillinn	3.500.000
Festa - miðstöð um samfélagsábyrgð	1.700.000
Marabonstyrkir 2012	1.200.000
Íslensku bjartsýnisverðlaunin	1.000.000

Efnahagslegir þættir

Umsvif Rio Tinto Alcan á Íslandi hafa sérstaklega mikla þýðingu fyrir íslenskt efnahagslíf vegna þess að allar tekjur fyrirtækisins eru gjaldeyristekjur erlendis frá. Gjaldyristekjur stuðla að hagvexti og eru Íslendingum nauðsynlegar til að unnt sé að kaupa vörur og þjónustu erlendis frá.

Útgjöldum álversins á Íslandi má skipta í fjóra flokka: laun starfsmanna, skatta og önnur opinber gjöld, kaup á raforku og síðast en ekki síst kaup á margvíslegum vörum og þjónustu af hundruðum íslenskra fyrirtækja.

Velta fyrirtækisins á árinu nam tæplega 450 milljónum dollara eða 55,8 milljörðum króna. Það er heldur minna en árið áður og skýrist lækkunin einkum af lágu álverði.

Meðalfjöldi starfsmanna var 503. Þess ber að geta að þar sem umtalsverður halli var af rekstrinum reyndist óhjákvæmilegt að fækka stöðugildum um 27 á haustmánuðum; voru 14 stöðugildanna meðal sérfræðinga og stjórnenda en 13 meðal almennra starfsmanna.

Laun og launatengd gjöld námu 4,4 milljörðum kr. samanborið við 4,2 milljarða kr. árið áður.

Fyrirtækið var rekið með tapi á árinu og mun því ekki greiða tekjuskatt vegna ársins en til samanburðar var tekjuskattur vegna ársins 2011 ríflega 1,1 milljarður króna. Er þetta í fyrsta sinn í a.m.k. 15 ár að fyrirtækið greiðir ekki tekjuskatt. Rétt er að árétta að fyrirtækið nýtur engra sérkjara um tekjuskatt og greiddi árin 2007-2011 að meðaltali rúmlega 1 milljarð kr. á ári í tekjuskatt.

Fyrirtækið greiddi 353 milljónir króna í orkuskatt á árinu eða tæplega 1 milljón króna á dag. Orkuskattur hefur verið innheimtur frá árinu 2010. Hann átti að falla niður um síðustu áramót en var hins vegar framlengdur með lögum.

Þá greiddi fyrirtækið 282 milljónir kr. til Hafnarfjarðarbæjar í fasteignagjöld, vatnsgjöld og hafnargjöld.

Til marks um umfang aðkeyptrar vöru og þjónustu má nefna að fyrirtækið greiddi 19.640 reikninga á árinu frá mörg hundruð íslenskum aðilum. Séu aðeins talin þau fyrirtæki sem seldu álverinu fyrir hálfá milljón króna eða meira var um að ræða 329 fyrirtæki. Árið áður voru þau 328 þannig að engin breyting varð á milli ára hvað þetta varðar.

Umfang þessara viðskipta, þ.e.a.s. heildarfjárhæð aðkeyptrar vöru og þjónustu hér á landi fyrir utan raforku, nam 14,5 milljörðum kr. á árinu. Til samanburðar var umfangið 14 milljarðar kr. árið áður og 6,5 milljarðar kr. árið þar áður. Af þessum 14,5 milljörðum kr. komu 5,3 milljarðar kr. til vegna fjárfestingarverfnisins. Aukningin skýrist að langmestu leyti af hinum umfangsmiklu fjárfestingarverkefnum sem standa yfir í Straumsvík.

Af þessum 14,5 milljörðum kr. runnu 3,7 milljarðar kr. til fyrirtækja og verktaka í Hafnarfirði, samanborið við 3,8 milljarða kr. árið áður. Þetta er umtalsverð aukning frá fyrri árum sem skýrist af miklum umsvifum vegna fjárfestingarverkefna.

Þar sem raforkuverðið til Landsvirkjunar er trúnaðarmál er ekki unnt að gefa upp nákvæmlega hversu mikið af gjaldeyristekjum álversins verður eftir á Íslandi. Á undanförmum árum hefur það iðulega verið um 40% en meira síðustu tvö ár vegna fjárfestingarverkefna.

Þau innlendu útgjöld sem hér hafa verið rakin eru laun og launatengd gjöld 4,4 milljarðar kr., orkuskattur og opinber gjöld í Hafnarfirði 635 milljónir kr. og aðkeyptar vörur og þjónusta 14,5 milljarðar kr. fyrir utan raforku. Alls eru þetta 19,5 milljarðar kr. eða 35% af gjaldeyristekjum fyrirtækisins. Þá á eftir að bæta við raforkukaupum þannig að ljóst er að hlutfall gjaldeyristekna sem urðu eftir á Íslandi var vel yfir 40% á árinu.

199
1317
1315393
201 40
60631233

Mikilvægi áliðnaðar fyrir íslenskar verkfræðistofur

Eyjólfur Árni Rafnsson, forstjóri Mannvits (t.v.) og Guðmundur Þorbjörnsson, framkvæmdastjóri verkfræðistofunnar Eflu (t.h.) á ársfundi Samáls í febrúar síðastliðnum.

(Odd Stefán)

Rio Tinto Alcan á Íslandi vakti síðastliðinn vetur athygli á því að fyrirtækið hafði þá frá árinu 2009 keypt þjónustu af íslenskum verkfræðistofum fyrir um 11 milljarða króna.

Sjónum var beint að þessum þætti á ársfundi Samáls í febrúar síðastliðnum en þar fjölluðu forsvarsmenn tveggja íslenskra verkfræðistofa um mikilvægi áliðnaðarins fyrir starfsemi þeirra.

Eyjólfur Árni Rafnsson, forstjóri Mannvits, sagði að frá því um miðjan 10. áratuginn hefði byrjað "orkutengd iðnbylting" á Íslandi sem hófst með stækkun álversins í Sraumsvík. Á næstu 15 árum jóst álframleiðsla hér á landi úr 100 þúsund tonnum á ári í yfir 800 þúsund tonn, sem aftur kallaði á verulega uppbyggingu í raforkuiðnaði.

Þessi "orkutengda iðnbylting" hefur að sögn Eyjólfars Árna haft gífurleg jákvæð áhrif á verkfræðiráðgjöf á Íslandi. Á árum áður var þjónusta íslenskra ráðgjafarverkfræðinga við orkufrekan iðnað afar takmörkuð en þetta gerbreyttist þegar stjórnendur ISAL „brutu ísinn á mjög afdrifariðan hátt“ að sögn Eyjólfars Árna með því að ákveða að smíði þriðja kerskálans, sem lauk 1997, yrði eins íslensk framkvæmd og mögulegt var. „Íslensk verkfræðifyrirtæki, verktakar, verkstæði og smíðjur lögðu fram stærsta hluta vinnunnar,“ sagði Eyjólfur Árni og bætti við að sama hefði verið uppi á teningnum þegar Norðurál var byggt í beinu framhaldi. Íslenskar verkfræðistofur hafi í kjölfarið verið í lykilhlutverki í fleiri stórum verkefnum, svo sem smíði Fjarðaáls og við núverandi stórframkvæmdir í Straumsvík.

„Þessi uppbygging hefur skapað vinnu fyrir íslenska tæknimenn á öllum aldri. Undanfarin ár hafa að jafnaði um 300 manns á íslenskum verkfræðistofum unnið í

þjónustu við áliðnaðinn. Aðrir 200 hafa unnið við uppbyggingu í orkugeiranum,“ sagði Eyjólfur Árni og bætti við: „Í okkar starfsemi hefur orðið alger bylting í allri hugsun um verkefnastjórnun og skipulegt utanumhald framkvæmda. Það höfum við fyrst og fremst lært í stóru álverkefnunum og af samstarfinu við erlendu aðilana.“

Guðmundur Þorbjörnsson, framkvæmdastjóri verkfræðistofunnar Eflu, upplýsti að um 20% af veltu fyrirtækisins undanfarin fjögur ár hefðu verið í þjónustu við áliðnað hér heima og erlendis. Árið 2012 námu verkefni Eflu fyrir áliðnað á Íslandi 485 milljónum króna og fyrir áliðnað erlendis um 130 milljónum. Svipaðar fjárhæðir voru uppi á teningnum árið áður. Á fjórum árum er um að ræða alls 2,4 milljarða króna sem skiptast nær jafnt á milli þjónustu við áliðnað á Íslandi og erlendis.

Við þetta bætast síðan verkefni sem með einum eða öðrum hætti tengjast áliðnaði eða að þátttaka í þeim er afleiðing af reynslu Eflu í verkefnum fyrir áliðnað. Á undanförunum fjórum árum eru þetta verkefni í orkuframkvæmdum á Íslandi fyrir 1,8 milljarða, orkuframkvæmdum erlendis fyrir 1,9 milljarða og önnur verkefni fyrir 280 milljónir.

Alls eru þetta 6,5 milljarðar króna eða 54% af veltu Eflu á tímabilinu að sögn Guðmundar. Og verkefni hafa skapað um 430 ársverk fyrir sérfræðinga á tímabilinu eða yfir 100 stöðugildi að staðaldri.

Athygli vekur að Eflu hefur unnið verkefni í 20 álförum um allan heim, til dæmis í Bahrain, Hollandi, Argentínu, Noregi, Kína, Dubai, Egyptalandi, Íran og fleiri löndum.

Guðmundur sagði að það sem komið hefði Eflu á kortið erlendis hafi verið öflug og góð þekking á ýmsum stjórnkerfum álframleiðslu, til dæmis lofthreinsibúnaði.

Hann sagði að þátttaka í verkefnum fyrir alþjóðleg fyrirtæki og á erlendri grundu væri að ýmsu leyti harðari heimur en fyrirtækið ætti að venjast hér heima á Íslandi. Slík þátttaka væri því að vissu leyti eins konar uppeldi fyrir fyrirtækið og styrkti það.

Fjárfestingarverkefnið: Ný framleiðsluafurð markar tímamót

Nokkrir stórir áfangar náðust á árinu í viðamiklu 60 milljarða kr. fjárfestingarverkefni ISAL. Sá stærsti var þó án vafa síðastliðið sumar þegar framleiðsla hófst á álstöngum, sem eru ný framleiðsluafurð.

Líkt og barrarnir sem álverið hefur framleitt í áratugi eru stangir fyrsta skrefið í úrvinnslu á áli; hvort tveggja eru hárnákvæmar blöndur af áli og ýmsum öðrum málum sem framleiddar eru beint upp í pantanir viðskiptavina sem gera úr þeim endanlegar vörur. Munurinn á börrum og stöngum er sá að úr börrum eru framleiddar hvers kyns plötur og filmur með völsun en úr stöngum eru gerðir prófílar með þrýstímótun. Verð á stöngum er jafnan hærra en á börrum.

Framleiðsla á stöngum kallaði á margháttaðar framkvæmdir í steypuskála. Þar ber tvennt hæst: Annars vegar uppsetning á jöfnunarofnum, sem hita og kæla stangirnar á vixl eftir að þær eru steypar til að tryggja að kristallmyndun í þeim sé jöfn, og hins vegar uppsetning á nýrri steypuvél. Margt fleira var sett upp, t.d. flutningslína fyrir stangirnar frá steypuvél að pökkunarbúnaði, ný sög og pökkunarbúnaður sem staflar stöngunum og bindur þær saman.

Samhliða þessu var áltökufærlí í kerskála breytt þannig að álið er nú keyrt þaðan í lokuðum deiglum alveg að ofnum í steypuskála. Áður voru opnar deiglufluttar með krönum síðasta spölinn í steypuskála. Vegna þessa voru keyptir nýir áltökubílar og einnig þurfti að hanna og setja upp nýjan forhreinsunarbúnað til að hreinsa álið í deigluum. Nýju hreinsistöðvarnar voru hannaðar í samstarfi VHE og sérfræðinga steypuskála ISAL. Þess má geta að í þeim eru stærstu tannhjól sem smíðuð hafa verið á Íslandi eftir því sem næst verður komist, en þau eru 2,8 metrar í þvermál, og notaði VHE stærstu fræsivél landsins til að smíða þau.

Málmgæði stanganna stóðust kröfur viðskiptavina frá fyrsta degi. Í fyrstu bar nokkuð á því að nokkrar stangir skemmdust í flutningum en úr því var leyst fljótt og vel með breyttu verklagi við útskipun.

Á árinu hófust einnig framkvæmdir við seinni hluta steypuskálaverkefnisins, sem snýr að því að skipta að öllu leyti úr barraframleiðslu yfir í stangir.

Rekstraröryggi og undirbúningur straumhækkunar

Á árinu lauk viðamikilli uppfærslu á raforkukerfum í aðveitustöð. Uppfærslan þjónar tvennum tilgangi: annars vegar að gera kleift að hækka straum í kerskálum 1 og 2 og þar með auka framleiðslu, og hins vegar að búa til vara-leiðir fyrir rafmagn til allra þriggja kerskálanna þannig að álframleiðsla stöðvist ekki þótt bilun verði í einum spennni. Tveir nýir aðalspennar voru settir upp og eru þeir hinir stærstu á landinu og vegur hvor um sig 150 tonn. Einnig voru settir upp tveir nýir afriðlaspennar. Í austurenda kerskála 1 og 2 voru settir upp nýir og öflugri straumleiðarar sem geta tekið á móti hærri straumi en áður.

Ákveðið var á árinu að breyta nálgun við straumleiðara-breytingarnar í kerskálum 1 og 2 sem voru forsenda þess að geta aukið framleiðsluna um 20%. Í stað þess að hafa skálana í rekstri á meðan leiðurum væri breytt við fáein ker í einu, sem hefði tekið langan tíma, var stefnt að því að slökkva á skálanum til að geta breytt öllum leiðurum á skemmri tíma og aukið framleiðsluna hraðar í kjölfarið. Margvíslegar áskoranir töfðu verkefnið og lutu þær að tæknilegum þáttum, öryggi starfsmanna og stýringu verkefnisins.

Í maí 2013 tilkynnti ISAL að umfangi straumhækkunar – og þar með framleiðsluaukningar – hefði verið breytt. Álverið mun að sinni stefna að því að auka framleiðslugetuna úr 190 þúsund tonnum á ári í um 205 þúsund tonn, eða um 8% í stað 20% eins og upphaflega var stefnt að. Þegar er byrjað að hækka strauminn og verður framleiðsluaukningin að fullu komin til framkvæmda 2014. Í ljós kom að hægt var að ná henni fram án þess að breyta straumleiðurum. Þar með var ekki talið fýsilegt að verja meiri fjármunum en þegar hafði verið gert til að yfir-stíga þær hindranir og áskoranir sem tengdust þeim breytingum. ISAL mun kanna hvort unnt sé að ná þeirri framleiðsluaukningu sem upp á vantar með öðrum hætti, en ljóst er að það verður lengri tíma verkefni.

(Hari)

Nýjar þurrhreinsistöðvar

Snemma á árinu komu til landsins tvö skip með um 1.600 tonn af alls 3.000 tonnum af rörum og blásurum sem stórefla munu þurrhreinsistöðvar álversins. Síðasta sending, um 1.400 tonn, kom til landsins snemma á þessu ári. Stöðvarnar hreinsa flúor og ryk frá kerum í kerskála og er nauðsynlegt að efla þær til að mæta fyrirhugaðri framleiðsluaukningu.

Uppsetning á nýju stöðvunum hófst á árinu en tafðist nokkuð þar sem í ljós kom að frágangur á málningu var í mörgum tilfellum ófullnægjandi. Hluti búnaðarins var því endurmálaður hér á landi.

Öryggismál

Líkt og í rekstri ISAL almennt er þung áhersla lögð á öryggismál í verkefninu. Jákvæðar undirtektir hinna fjölmörgu verktaka sem hafa verið við störf á svæðinu eru til marks um góða stýringu af hálfu verkefnisstjórnar.

Umhverfismál

Mikil áhersla er lögð á að koma í veg fyrir umhverfisatvik. Einn liður í því er að forskoða öll tæki sem koma inn á svæðið með tilliti til olíuleka. Einnig er þess gætt að lekavarnir séu til staðar þar sem varasöm efni eru geymd. Skráð umhverfisatvik voru níu og voru þau öll vegna olíuleka. Yfirleitt var um að ræða nokkra lítra af olíu sem láku á steipt svæði eða malbik.

5,3 milljörðum eytt á Íslandi - 269 ársverk

Alls varði fyrirtækið um 17 milljörðum króna í verkefnið á liðnu ári. Þar af voru vörur og þjónusta, keypt á Íslandi, tæpur þriðjungur eða 5,3 milljarðar króna. Það er í ágætu samræmi við upphaflegar áætlanir um að í heild myndi um þriðjungur af kostnaði við verkefnið falla til á Íslandi.

Vinnustundir í verkefninu voru 517 þúsund á árinu sem samsvarar 269 ársverkum. Til samanburðar voru vinnustundirnar 712 þúsund árið áður.

Framundan

Helstu verkefni á þessu ári verða: að halda áfram framkvæmdum í steypuskála í því skyni að skipta alfarið yfir í framleiðslu á stöngum; að halda áfram uppsetningu á nýjum þurrhreinsistöðvum sem gangsettar verða á næsta ári; og halda áfram að hækka straum í kerskálum 1 og 2 þannig að framleiðslugetan verði á næsta ári orðin um 205 þúsund tonn á ársgrundvelli.

Áritun endurskoðanda.

Við höfum endurskoðað tölulegar upplýsingar í skýrslu um grænt bókhald fyrir Alcan á Íslandi hf. fyrir árið 2012 sbr. Reglugerð nr. 851/2002.

Endurskoðunin felur í sér úrtakskannanir og athuganir á gögnum til að sannreyna tölulegar upplýsingar sem koma fram í græna bókhaldinu. Við teljum að endurskoðunin sé nægjanlega traustur grunnur til að byggja álit okkar á.

Það er álit okkar að tölulegar upplýsingar í grænu bókhaldi Alcan á Íslandi hf. fyrir árið 2012 séu í samræmi við upplýsingar í fjárhagsbókhaldi þess.

Hafnarfjörður, 30. apríl 2013

PricewaterhouseCoopers ehf.

Ljósbrá Baldursdóttir
löggiltur endurskoðandi

Viðbrögð við skýrslunni

Við erum stöðugt að leita leiða til að bæta skýrsluna og því eru þínar athugasemdir mikilvægar. Við viljum gjarnan fá upplýsingar um:

- hvort skýrslan hafi gefið þær upplýsingar sem þú vildir
- hvort hún hafi verið skiljanleg
- hvort hún hafi verið vel framsett og trúverðug
- hvaða hluti hennar þér þótti áhugaverðastur og minnst áhugaverður
- hverju mætti bæta í hana
- annað sem þú vildir koma á framfæri

Við hvetjum lesendur til að senda inn ábendingar um skýrsluna í gegnum ábendingaform sem er á heimasíðu fyrirtækisins (www.riotintoalcan.is).

Rio Tinto Alcan
Straumsvík
Pósthólf 244
222 Hafnarfjörður

Sími 560 7000
www.riotintoalcan.is

RioTintoAlcan